ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4382 ՇՈՒԼԻՍ 21/8 ՕԳՈՍՏՈՍ 1900 ՈՒՐԲԱԹ 8 ՐԷՊԻԼ ԱԽԸՐ 1318 ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4382

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ویلك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն խպեսք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱՏ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱՏ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	Ղրշ
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆրանկ
» » » » վեցամսեայ	20	»
Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի,		115

դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:

Տեղական բոլոր տարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻՑ

(Թղթակցութիւն «Արեւելքի»)

ԿԱԼՈՒԳԱ, յուլիսի 5

Հետաքրքիր մանրամասնութիւններ է հաղորդում Ռուսաց Թերթերից մէկը, անցեալ տարի Բագուում բանտի մէջ իրեն կախող Բիլսկիս կեանքից, որը մահից յետոյ իր ժառանգներին 10 միլիոնից աւելի կալսոդութիւն թողեց:

Եօթանասնական թուականների սկզբում, չնայելով իր ազնուական ծագումին, Բիլսկին, նոր կառուցվող «Կապլօվոտամբովսկայա» երկաթուղու գծի վրայ հող էր կրում սայլակներով որպէս հասարակ բանուոր: Հաւաքելով 45 ռուբլու մի գումար, նա գնում է մի ձի, վարձում է բանուոր և ճանապարհվում է աշխատանքի: Հէնց առաջի աշնան նա վաստակում է 700 ռուբլի: Այդ գումարի կէսից աւելին նա դրծ է ածում նեղութեան մէջ եղող մի քանի մարդկանց օգնելու: Նա ծանր և ֆիզիկական աշխատանքից չէր փախչում. դրա համար էլ ում մօտ որ մտնում էր աշխատելու, նրան յարգում և պատւում էին: 1873 թուին իր ձեռնարկած մի գործից վնասելով և հալիւ հնարաւորութիւն ունենալով իր մօտ բանող աշխատաւորների վարձը տալու, նա թողում է մասնաւոր ձեռնարկութիւնը և մտնում է երկաթուղու ծառայութեան մէջ ամսեայ 20 ռուբլի ռօճիկով: Ծանելով իր գործը ամենայն օրինաւորութեամբ և ճշդապահութեամբ, Բիլսկի դարձնում է իր վրայ երկաթուղու վարչութեան ուշադրութիւնը և նրան նշանակում են ճանապարհի վերակացու ամսեայ 50 ռուբլի վարձատրութեամբ: Մի քիչ ժամանակ Բիլսկի թողնում է ծառայութիւնը և սկսում է նորէն պարապել կալսոդութեամբ ռազմավիրական ճանապարհի վրայ: Երբեմն օգտվում, երբեմն վնաս է անում, սակայն չի կորցնում իրան և ապատում է դէպքի: Այդ դէպքը ներկայանում է: Լուր է տարածվում որ Բագուում արժան է նաւթային հողաբաժիններ են ծախվում: Չունենալով ոչ մի միջոց այդ գործին ձեռնամուխ լինելու համար, 1880 թուին նա ամէն կերպ աշխատում է ձեռք բերել Բագուի երկաթուղային կայարանի կառավարչի օգնականի պաշտօնը 60 ռուբլի ամսականով և վերջապէս ձեռք է բերում այն տեղ մի կտոր հող:

Եւ այդ մարդը սկսում է հարստանալ ոչ թէ օրերով, այլ ժամերով: Բաղդը դարձնում է դէպ ի նա իր երեսը և նա վաստակում է 10 միլիոն ռուբլի՝...

«Հարուստները դժուարութեամբ են արքայութիւն մտնում»: Ճիշդ է: Նա ամէն խնդրողի փող չէր տալիս, բայց նա այնու ամենայնիւ օգնում էր բազմաթիւ ընտանիքների և ուսանողների և բաւականին լաւ տպաւորութիւն էր թողնում ծանօթների վրայ: Ընդհանրապէս ասած նա աւելի համակրելի տպաւ էր քան հակակրելի:

Առաջ բերելով այդ բոլոր վաստերը Բիլսկու կեանքից և բնաւորութիւնից, նրա, որ ապրում էր անսահման հարստութեան և լիութեան մէջ, որին ճակատագիրը չարունակում էր ժպտալ, և ոչ մի մօտաւոր անկում չէր սպառնում նրան. չի կարելի չգալ այն եզրակացութեան — աւելացնում է թերթը — որ այդ մարդու գողութեան մեզադրանքով բանտ տարուելը կամ հետեւանք է մի խոշոր թիւրիմացութեան և կամ նա գուցէ իսկապէս խեղագարել էր ինչպէս ենթադրում են շատերը և ինչպէս ցոյց է տալիս նրա մռայլ վախճանը:

* * *

Քաղում եմ վերջին փոստով ստացածս թերթերից հետեւեալ հետաքրքիր լուրերը:

Ամէն տարի պաւական երկիրներից Ռուսաստան են գալիս ուսանողներ, իրենց ուսումը շարունակելու Ռուսաց համալսարաններում: Ժողովրդական լուսաւորութեան մինիստրութիւնը, թոյլատրելով ընդունել այդ ուսանողներին մի պայման է դնում, որ նախ նրանք աւարտած լինեն պաւական գիմնազիաներից մէկի դասընթացքը, գիտենան մէկը հին լեզուներից և ստորագրութիւն տան, որ համաձայն են աւարտման տիպլոմ ստանալ, առանց իրաւունք ունենալու Ռուսաստանում օգտվելու իրանց տիպլոմներից:

* * *

Աչքի առաջ ունենալով պատերազմական գործողութիւնների ընդարձակումը, Ռուսաց Կարմիր Խաչի Ընկերութիւնը կազմակերպում է զթութեան քոյրերի խմբեր՝ Գօրա Արտուրը ուղարկելու համար:

* * *

Պետերբուրգսկի Վեդոմոստի լրագիրը հաղորդում է, որ Պետերբուրգ եկան հարաւային Բոլգարայի գիւղական երկրագործական ազգաբնակութեան լիազօրները, որոնք միջնորդում են թոյլ տալ Ռուսաստան գաղթելու երեք հազարից աւելի բուլգարական գիւղացի երկրագործներին:

* * *

Պետերբուրգում յայտնի ակնաբոյժ Պրոֆեսոր Դոնդերգ յունիսի 22ին վախճանեց ատրճանակի հարուածներից, որ հասցրեց նրան Կապլան Գէկկեր, որը պահանջում էր որ Դոնդերգ պսակվի ապահարզանից յետոյ իր՝ Գեկկերի կնոջ հետ: Մայրաքաղաքի լրագիրները հետեւեալ մանրամասնութիւններն են հաղորդում այդ առիթով: Պրոֆեսոր Դոնդերգ այրի մարդ էր և բոլորովին միայնակ էր ապրում: Սպանութեան օրը նրա մօտ հիւանդների ընդունելութիւն կար. երկրորդ ժամի սկզբում արդէն ընդունարանում նստած էին 5-6 հիւանդներ: Գեկկեր, որ յաճախ լինում էր Դոնդերգի մօտ, ընդունվեց ուրիշներից վաղ: Ատրճանակի ձայնը, սարսափեցրեց հիւանդներին որոնք դուրս վազեցին. իսկ ծառաները վազեցին Պրոֆեսորի կարիները, որտեղից լսվում էին ատրճանակի հարուածներ և ձայներ: Տելեֆոնով իմաց տուին ոստիկանութեան և Գեկկերին այդտեղ էլ կալանաւորեցին: Նա դեռ երիտասարդ մարդ է, իսկ կինը Ջաֆլ ազիկ է որի հետ երկու տարի է միայն որ Գեկկեր պսակուած է:

* * *

Յուլիս 4ին, երէկ Պարիզ Շաֆը մուտք գործեց Պետերբուրգ որտեղ ընդունուել է մեծ հանդէսներով. հեռագիրները հաղորդում են որ Նորին Մեծութիւնը կը մնայ Պետերբուրգում մինչև ամսոյս 10ը և այնուհետեւ կը վերադառնայ Պարսկաստան: Ընդունելութեան մանրամասնութիւնները կը գրեմ Մոսկվայից, ուր գնում եմ այս գիշեր մի քանի օրով:

ԱԲԷԼ ԱՊՐԻՍԵԱՆՑ

ՔԱՇԱՆԱՆԵՐՈՒ ԱՄՍԱԳՈՇԱԿԸ

Պաթումցիներուն օրինակը այժմէութիւն տուաւ այս կարեւոր խնդրին, որուն նկատմամբ թեր ու դէմ կարծիքներ հրապարակ նետուեցան: Այդ ռուսահայ քաղաքներուն նախաձեռնութիւնը գերազանցապէս յանձնարարելի ըլլալուն հակառակ, զարմանքով համակուեցանք տեսնելով որ այս ձեռնարկին մէջ վնասակարութիւն մը դիտուեցաւ, նոյնիսկ բարձրատիճան եկեղեցականի մը կողմէ: Ո՛չ հրապարակագիրները և ո՛չ ալ յօդուածագիրները պիտի չզլխնէին անդրադառնալ և հերքումներ խմբագրել ցուցակուած դիտողութիւններուն դէմ, եթէ ներկայացնողը կարեւոր հեղինակութիւն մը չըլլար, ու արգասաբեր կեանք մը ապրած:

Ամէնէն աւելի գիտել կու տայ Սրբազանը թէ այդ դրութեամբ վարձկան մը պիտի դառնան քահանաները: Առանց մանրամասնութեան մտնելու պիտի հարցնեմ թէ պաշտօնեայ մը—ըլլայ վարդապետ, քահանայ, ուսուցիչ եւայլն—իր աշխատութեան արդար փոխարէնը ստանալով վարձկա՞ն եղած է ըլլայ: Կ'արժէ յիշել հոս, անցածները հրատարակուած «հեսաբքբլաչարժ մանրադէպեր քահանաներու կեանքէն» խորագրին տակ գրուած յօդուածի մը մէջ յիշատակուած երէկը, որ պատաժէպին վրայ կարդացած աւետարանը կ'ընդմիջէ, իմանալու հիւանդին տալիք ստակին քանակութիւնը և անոր համեմատ երկար կամ կարճ կարդալու...: Արդ, այս քահանա՞ն վարձկան է թէ թաշակաւորը: Ո՞րն է վարձկանը, տասը փարա աւելի գրպանելու համար անխղճորեն մէջոցներու դիմող քահանա՞ն, թէ այն, որ հաւատարիմ մնալով եկեղեցական ստոյգ աւանդութիւններուն, երբեք չմտաբերեր խեղակերպել արարողութիւններու վաղեմի նուիրականութիւնը:

Կ'աւելցնէ Սրբազանը թէ քահանաներուն համար տրուածը «հարկ» կ'ըլլայ ո՛չ թէ «նուէր»: Ադէկ, ճշդենք այս բառերուն սահմանը: Առաջինը պարտաւորիչ է և անոր քանակութեան որոշումը անկախ՝ վճարողին կամքէն: Իսկ երկրորդը կը կատարուի նուիրաբերին ազատ կամքով: Եթէ թաշակ յատկացուի քահանաներուն, այն ատեն անհատ մը ազատ պիտի ըլլայ նուէրներուն մասին տեղի ունեցած բաժանումներու առաջինին կամ չորրորդին մէջ մտնել: Այս պայմաններուն տակ՝ այդ վճարքը նուէ՞ր կ'ըլլայ թէ հարկ:

Մի՛ մտահոգ ըլլաք, Սրբազան, թէ այդ նուէրներու գանձման հետեւանքով, Ռուսահայերը պիտի ստիպուին դիմումներ ընել: Եթէ նուիրատուն իր ազատ կամքովը պիտի որոշէ այս կամ այն բաժանման մէջ մտնել, ինչո՞ւ պիտի դժկամակի վճարելու իր նուէրը: Արդէն գանձումները տեղի պիտի ունենան արարողութենէ մը անմիջապէս առաջ և վերջը. գործակատարը՝ առանց երէցփոխին անդրադարձը տեսնելու տեղէն պիտի չշարժի քահանան և պակի ատեն՝ խորհուրդը լրանալուն՝ պիտի գանձուի պակագինը, ելն: Թո՛ղ որ ժողովուրդը քահանաներու արդի վարձկան վիճակէն այնքան խրտչած ու գայթակղած է որ, կը սիրեմ յուսալ թէ դրամական խոչընդոտ մը պիտի չհանէ այս պատուական դրութեան տեւականութեանը հանդէպ:

Այս նորութեան մէկ նշանակելի անպատեհութիւնը, որ խոսափած էր Սրբազանին նայուածքէն, սա է թէ մեր քահանաները, որ ընդհանրապէս շահագործողներն են իրենց կոչումին,—բացառութիւնները կը յարգուին — պիտի կըտրատեն իրենց եռանդը: Այսօր, երբ առնոց հրաւէր մը կ'ուղղուի աբարոդութիւն մը կատարելու համար, դրամ ստանալու յոյսը թէեւ կու տայ անոց ոտքերուն, մինչ նոր դրութեամբ պիտի կթոտէին առնոց ոտքերը, և կարծեցեալ հիւանդութիւններով պիտի պատրուակէին անոնք իրենց անփութութիւնը, քանի որ երթալն կամ չերթալն ամենաոչանկոն վրայ փոփոխութիւն մը պիտի չբերէր: Բայց այս անպատեհութիւնն ալ կը դարմանուի՝ երբ անիսյթը պատժուի՝ ամենաոչանկն զեղչումով և անձնուէրը վարձատրուի յաւելումով:

Ինչ ալ ըլլայ սակայն մեր եկեղեցական ու ընկերային յառաջդիմութիւնը իր լրութեանը հասնելու համար՝ կը կարօտի անձնդիր ու անշահախնդիր երէցներու, դոյս ունենալու համար հարկ է ընդունիլ ամենաոչակի դրութիւնը, խարազան մը, որ մեր եկեղեցին պիտի մտքէն շահամաճառութեան վայր դարձնող անարժաններէ, ասպարէզ բանալով պաշտօնին գիտակցութիւնը սեփականողներու:

Կրօնական ամէն գովելի նորութիւններ իր ընդդիմութիւնները կ'ունենայ, որոնք, շատ անգամ, անգիտակցաբար կընպաստեն նոր հաստատումին՝ իրենց ընդդիմութեամբը հրահրելով զայն Ջատագովողներու եռանդը, և բեղմնաւոր նորութիւնը կը կատարէ իր յառաջխաղացութիւնը յամրաբար՝ յուշիկ յուշիկ՝ ընտելացնելով տարակարծիքները իրեն կամ յամառները անխօս մնալու դատապարտելով:

Իւրաքանչիւր անհատի նուիրական պարտքն է ուրեմն դիւրացնել այս օգտաշատ դրութեան մուտքը՝ մեր բարքերուն մէջ:

Թօգաս Մ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԴԱՒԱՌԱԿԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

ԱՏԱՆԱ

Երկրագործական եւ առեւտրական ընդհ. վիճակ. — Գառանցիցներ. — Բեմի նոր կարգադրութիւն.—Բամբակի եւ դեղձանի գիներուն տարապյաման յառաջացումը. Ցամաքային բդրատարի կանոնաւորութիւնը.—Նորակառոյց աղբիւր մը:

Հակառակ շատ մը լաւատես գուշակներու, վաճառականական լեզուով «Ամուլ տարի» մը կ'ապրինենք: Անցեալ տարուան շարունակական հաստատ գիները՝ բերքերու որակին ու քանակին անմրցելի կերպով առաջնութիւնը՝ զվեղ անուշ երազներով օրօրեցին ընդ երկար. ոչ ոք մտքէ կ'անցընէր ներկայ տարուան բերքերու անյուսալի նուազութիւնը և տկարութիւնը: Երկրագործական ահագին աշխատութիւններ ոչինչով միայն պակուեցան. 2%էն մինչև 8% կրնանք դասաւորել այս տարուան ընդհ. բերքի աստիճանը ինչ որ անցեալ տարուան մէկ չորրորդը հաւիւ կրնայ կազմել. 1899 տարուան ցորենի արտածումը յանգած է 7,324,143 քիլոյի. միայն տարւոյն վերջին ամսուանը 359,848 քիլօ եղած է. իսկ ընդհանուր արտածմունք եղած են 27,145,781 քիլօ: 1900 տարւոյն գալով, իր թոյլ ու դանդաղ վիճակին մէջ Ցունիս ամսուն արտածուած է 882,582 քիլօ ցորեն, իսկ Ցունուար—Ցունիսի միջոցին 1,747,986 քիլօ, ընդհ. արտածմունք մինչև վերջ Ցունիսի՝ 9,842,252 (գանգանգ):

Ակէ կրնայ մակաբերուիլ թէ ընթացիկ տարին ինչ անակնկալներ և կայուն վիճակ ունեցած է: Ծանրութեան տեսակէտով, (որ ըստ վաճառականական պահանջմանց ապրանքի մաքրութիւնը ըսել է) կրնանք սակայն դասաւորել, անցեալ տարուան բերքի (ցորեն) գրիւը 26 ու կէս օրա, իսկ այս տարուանը 23—23 ու կէս օրա է. վերջապէս ինչ որ ըսենք վերեւ մաքրութիւն, գոյն, ծանրութիւն բոլորովին հեռի են հաւասարէ անցեալ տարուան բերքին: Իրաց այս վիճակին մէջ քանի՛ մասնաւորական պիտի ըլլար երկրագործներու և վաճառականներու շարունակել իրենց գործառնութիւնները գտնել նուազ շահաւէտ կուսանի մը վրայ, սակայն ըստ առածին թէ «որ գայ յոր գայ» գիներու գահավիժումն ալ կատարեալ աղէտ մը եղաւ քաղաքս ժողովրդեան համար, որոնք ձեռնածալ կը կենան գրեթէ այս գործի շրջանին: Թուենք Զմիւռնիոյ ժամանակներն պատճառած անդարմանելի վնասը. մեր հրապարակի ցորենին երեք չորրորդը Զմիւռնիա կը ղրկուի ամէն տարի, վասն զի մեր բերքը կը կանխէ Զմիւռնիոյ շրջանները բերքը, որով հրապարակի բռնած հաստատուն գինը միշտ Զմիւռնիոյ գինը ճանչցուած է Եւրոպայեան աւելի. այն բաղմաթիւ նաւերը որոնք նաւուղէքի համար իրարու հետ կը մրցին Մէյրսինի բանուկ նաւահանգիստը՝ հաղարաւոր պարկերով կը մեկնին նաւահանգիստէն դէպի Զմիւռնիա, կարճ միջոցի մը մէջ հասցնելով իրենց բեռները յիշեալ նաւահանգիստը: Եւ որովհետեւ տասնըմէկ օրուան քարանթիին մեծ հարուած մը եղաւ Զմիւռնիոյ վաճառականական գործառնութեանց՝ այդ հարուածն ենթականերէն մէկին ալ քաղաքս եղաւ զրկուելով իր լաւագոյն յաճախորդներէն մէկէն:

Այսօրուան գիները անուանական են միայն. 18—19—20 ղրշ. ի առ ու ծախ բնաւ չկայ. եղածն ալ տեղային պէտքերու համար կրնայ ըսուիլ: Ներկայ հոդագործները դրամապէս նեղ կացութեան մէջ կը գտնուին հիմակ. հնձիթի, բամբակի բերքերուն բազմաթախ շրջանն է այլ եւս, ցորենը ձեռքէ ածան գնով հանել հարուածը մեծ կ'ըլլայ, ապացնել գործին չգար, անդին նոր բերքերը ստիպողական ծախքեր ունին, երկու ջուրին մէջտեղ կը գտնուի երկրագործը. գործին անմխիթար կողմը սա է թէ այժմէն իսկ գուշակողներ կան թէ բամբակի և կնճիթի բերքերն ալ տեղ տեղ ուրուած են և ոչ լաւ պայմաններու տակ կը գտնուին: Ապագային թողով այդ վարաժամ ներշնչմունքները, սաչափն ալ կրնանք աւելցընել թէ հակառակ ոչ-գոհացուցիչ առեւտրական կացութեան, ժողովուրդը գոհ է բոլորելուն համար տարի մը՝ զերծ մնալակայ Պէյրութի մէջ պատահած հիւանդութիւնէն:

Այն ատենէն ի վեր ուր տեղւոյս ծխախոտի Բէյժիին փոխ-նազիրը, նաղդրութեան բարձրացաւ, իր ուշադրութեան առաւ Բէյժիի գործերը: Ըստ վերջին կարգադրութեան, վաճառական ծխախոտի դէմ թումբ մը կանգնելու համար նոր մեքենաներ բերել տուաւ ժամանակին ծխախոտներ պատրաստելու նպատակաւ: Շաբաթ մը առաջ 3 մէթալիքնոց լաւ ծխախոտ պատրաստելու համար 60 ընտուկի չափ կազմածներ հասան դարձեալ. յուսանք որ սուտ խոսա փաստական ծխախոտի առաջքը պիտի կրնայ առնուիլ:

Անուշտ ոչ Անգլիերենովաբեան պատերազմն և ոչ ալ Զինական չմոթութեանց կրնանք վերագրել բամպակի վերջին բարձրացումները, թէեւ թէյի մոլիները քիչ մը կրնան վնասուիլ չինական պատերազմէն: Ծայրայեղ բարձրացում մը երեւցաւ անցեալ շաբաթէն ի վեր բամպակի գինին վրայ, թէեւ առձեռն պատրաստ ապրանք գտնել դժուար է հրապարակին վրայ, սակայն ի հարկին բոլորովին ալ շքաւոր չէ հրապարակին: Տեղւոյս մանաբանի արտադրութիւնները հրապարակի վրայ այնքան կը փնտռուին որ յանձնարարութիւնները շարաթներով կը յետաձգուին: Վերջապէս բամպակի, կաւելդնի, դեղձանի վրայ պահեստ ունեցողներ մեծապէս առիթէն օգտուեցան պարագաներու բերմամբ անուշտ: Ընդհանուր կարծիքն այն է թէ եւրոպական rekolger տեղ տեղ ուրուած է եղեր:

Նուրջ մէկ ու կէս ամիս է որ ցամաքային բոսֆայի կարեւորութիւնը կը կրկնապատկուի հոս. օրերով ակնապիշ կը սպասենք Աբեւելքին, և ահա 12 օրուան հինցած թերթը կու գան ձեռքերնիս ցամաքային Թրթռարերի թարմ թերթերն ետքը: Շնորհիւ Հայտար Բաշա-Գոնեայի գիծին, 4 օրուան մէջ կը ստանանք Պոլսական թերթերն ու նամակները և փոխադարձաբար: Ամէն կիրակի 3-5ին արդէն հասած կ'ըլլայ ցամաքային բոսֆան. այս շաբաթ սովորականէն 5 ժամ վերջը կրցաւ հասնիլ պայուսակներու առաւելութենէն. կը յանձնարարենք բոլոր վաճառականներուն նախընտրել ցամաքային բոսֆան, որ ամէն կերպով կանոնաւոր և արագ կ'երթեւեկի:

Տեղւոյս թաղապետութիւնը մշտապայ բարիք մը ձգելու համար գովելի նորութիւն մը յղացաւ: Ըստ վերջին նորութեան՝ մշտահոս աղբիւր մը պիտի կառուցանէ քաղքիս էն բոլոր պողոտաներէն Պուլուայ Բազարը կոչուած տեղը և ասոր յատակագիծը պատրաստել տուած է երկրաչափ Ճէլալ պէյի, Սիլօրսքիի և Բէյթրաքիի որոնց յարմարագոյնը պիտի որուն ի գործադրութիւն: Սէյհանէն ուղղակի պիտի բերուի Ջուրը. ընդհանուր ծախքը 300-400 ոսկի կը հաշուուի:

Դ.

—)(14)(—

ՄԱՔՍ ՆՈՐՏԱՈՒ

ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ՆՈՐՕՐԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Դ.

ԼԱՒԱՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ԹԷ ՅՈՒՏԵՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Մեր բարոյականին տեսակէտով, ճշմարիտ է որ հիմնուած կ'երեւայ ան. բայց ո՞վ ուրեմն մեզի իրաւունքը կու տայ այդ տեսակէտին մէջ դնել մեզ, երբ ուզենք դիտել բնութիւնը ու կեանքը: Մեր բարոյականը սահմանափակ բան մըն է ժամանակին ու միջոցին մէջ. պատմականորէն եղած է ան. հաղուստներուն պէս. Գլխարկի ձեւերուն պէս կը փոխէ իր դիրքանակը: ԺԹ. դարու քրիստոնեայ սպիտակ մարդկութեան բարոյականն է ան, որ ուրիշ տեղի մը: Նոյն իսկ այդ նեղ սահմաններուն մէջ ուր գտնէ տեսական (théorique) արժէք մը ունի, չատ մը մեծարժէքներու կը պարտի հպատակիլ և ենթարկուիլ բազմաթիւ հակասութիւններ: Մարդութիւն կը կոչէ խարէութիւնը ու ստութիւնը, և սակայն կը թոյլատրէ զանոնք գիտնականութեան մէջ: Բարձրօրէն գնահատուած մեծ ժողովուրդ մը, Հիւսիսային Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգներու ժողովուրդը, ծանր կերպով կը պատժէ աւազակութիւնը ու գողութիւնը անհատներուն մէջ, բայց այդ մեղքերը անկարելուոր, անհետեւանք կը համարէ, երբ համաժողովները, քաղաքներ կամ միութեան նահանգներ յանցաւոր ըլլան, կեղծ մանկութիւն մը ընելով ու պահանջատէրները խարելով: Մեր բարոյականը ծանօթ անցեալի մը մէջ եղած էն տարբեր բան մըն է այսօր, ու տարօրինակ տարբեր բան մը պիտի ըլլայ նորէն ապագային մէջ: Սակէ զատ, բարոյականը օրէնքներու և բարքի կանոններու մէջ թափուած սահման (définition) մըն է միայն մեր տեսակէտն պահպանումին՝ տրուած վարկեանին՝ իր օգտակար ճանչցուած պայմաններուն:

Մարդկութեան զարգացումին հետ, կը փոխուին նաեւ իր բարդաւառումին պայմաններէն մէկ քանիները, ու անոնց հետ ալ կարծիքները բարոյական ու անբարոյական բաներուն վրայ: Ու մեր բարոյականին այս անորոշ չափը յարմարցընել կ'ուզեն տիեզերական processներուն: Բան մը որ արժէք չունէր մեր նախնիքներուն, և որ թերեւս մեր թոռներուն ալ իրաւ ճշմարտութիւն չպիտի երեւայ, յաւիտենական բնութեան անխախտելի օրէնքը պիտի ըլլար մինչ: Անմիտ պէրուհի մը որ պիտի տրտնջար երկինքին մինչ միօրինակ, միակերպ կապոյտին վրայ, ու պիտի պահանջէր որ անոր գոյնը փոխուէր իր օրուան արդուզարդին գոյնին հետ, վայելչօրէն ներդաշնակութեան մէջ ըլլալու համար իրեն հետ, այնքան հանճարեղ ու պարկեշտ պիտի ըլլար որքան տիեզերքին քննադատը, որ կը տրտնջայ աշարհին ընթացքին անբարոյականութեանը ու բընաւորութեանը վ այ:

Անձնակեդրոնական (égocentrique) ու երկրակեդրոնական (géocentrique) տեսակէտը, կոպէրնիկէն ի վեր մեկդի թողուած է տիեզերաբանութեան մէջ: Ա՛լ չեն հաւատար, ալ չեն սորվեցներ թէ մեր երկիրը աշխարհին դրութեան կեդրոնն է, ու մարդը բնութեան վերջնական նպատակը. թէ լուսինը ճակատագրուած է մեր գիշերները լուսաւորելու: Բայց, փիլիսոփայութեան մէջ, շատեր կապուած կը մնան դեռ այս տղայական յղացումին. տիեզերքը իրը անիրաւ կ'ամբաստանեն, որովհետեւ երկրին ածուխի պաշարը պիտի սպառի հաւանականօրէն, և թէ Բրաքթեան հատած աներեւութացած է իր հաղարաւոր երշանիկ բնակիչներովը. ու կ'ամբաստանեն իրը անբարոյական, որովհետեւ Օրլէանի կոյսը(*) ողջ այրուեցաւ ու չատ մը գգուտ մայրեր տղաներքի մէջ կը մեռնին:

Եթէ նեխուութեան մանրէները կարող են փիլիսոփայական մտածումին, ո՛րքան տխուր պէտք է ըլլայ իրենց՝ աշխարհին յղացումը: Տիեզերքին բոլոր դաստիարակութեան հաստատութիւնները, անոնց տեսակէտով դիտուած, անդթօրէն ու արհամարելիօրէն անբարոյական են, ու օրէ օր ա՛լ աւելի կ'ըլլան: Մահացու թթուածինը ու սոսկալի տաք ջուրը կը զինուին ինչպէս նաեւ աւելները ու ջնջոցները, առանց դոյութեանը դէմ. ինչ որ իրենց պիտի ծառայէր իրրեւ սնունդ, խլուած, ջնջուած է ու անմերժենալի դարձուած է այնպիսի զօրութիւններու միջոցաւ զորս չեն տեսներ իրենք: Իրենց սիրային ամէնէն հիանալի կեանքին մէջ քանդիչ փենոլը (phénol) կը յարձակի իրենց վրայ, որ իրենց զուարթ բազմութիւնը մահապարի (danse macabre) մը կը փոխէ ուր հանեստ մանրէն բացարձակապէս իրրեւ ախտաւոր իրենց հետ բերուած է: Բայց ինչ որ կը պարտի տեղի տալ իրենց խիստ արդար յոռետեսութեան մը, մեզմէ ներկայացուած է հատ հատորներու մէջ իրրեւ առողջաբանութեան յառաջդիմութիւն մը, ու հռչակուած՝ իրրեւ խիստ գոհացուցիչ յաղթանակ մը:

Աչքիս առջեւ կը բերեմ ճանճ մը որ օժտուած պիտի ըլլար արուեստին հասկացողութեամբը, ու, օրինակի համար, խիստ սիրուն պիտի գտնէր փոքրիկ մեղուն որ գաղղիական կարգ մը քսան ֆրանքնոցներու իրը գրօշմ կը ծառայէ. իմ ենթադրութիւնս առանձին ցնորական բան մը չունի իր մէջ, որովհետեւ պատկերներու ու արձաններու մասին այս միջատին ունեցած նախասիրութիւնը ցաւագին կերպով ճանչցուած է բլոր մաքրասէր անարարներէն: Արդ, ահաւասիկ մեր առարկած երկեւեւանը (diptère), որ Միւնիխի մէջ, Պավարիայի արձանին երկայնքը կը թռչի: Այս մեծադէզ զանգուածը ո՞րքան անիմաց, անտրամաբան ու տձեւ պէտք է երեւայ իրեն: Առանց սկիզբի ու վերջաւորութեան մը, մերթ անհասկնալիօրէն ոլորուկ, մերթ տարօրինապէս կոչտ, հոս ցցուածք մը առանց պատճառի, հոն խորտուբորտում մը որ ոչ մէկ ծանօթ օրէնքի մը հնազանդած է: Եւ եթէ գեղագիտական ճաշակը իր կեանքը անցնելու ըլլար մեծ արձանին ներքնամասին մէջ, կրնար գրել, այն բանին վրայ որ տիեզերքը պիտի թուէր իրեն, տասնապէս վերտառական (épigramatique) դիրք մը ուր պերճախօսօրէն պիտի ապացուցանէր իրեն սեփական աշխարհին նպատակին չգոյութիւնը ու անիրաւութիւնը, ու պիտի համոզէր անտարակոյս բոլոր պզտիկ կենդանիները որ իրեն հետ պիտի բնակէին Պավարիայի նեբքնամաքը: Սակայն չպիտի հասնէր ճշմարտութեան ճանաչողութեանը, ինչպէս այդ բանը պիտի ապացուցանէր իրեն առանց դժուարութեան օտարազգիներու որ և է առաջնորդ մը Միւնիխի մէջ, նոյն իսկ չափաւոր կերպով զարգացած:

Ո՛չ, ո՛չ, յոռետես փիլիսոփայութիւնը կարելի չէ լուրջ նկատել: Երբ անկեղծ է, միայն խորին դժգոհութեան ձեւ մը կը թուի ըլլալ զոր մեր խնացականութեան սահմանափակ բնութիւնը զգալ կու տայ մեզի: Կ'ուզէին ըմբռնել աշխարհին կազմուածքը (mécanisme), և որովհետեւ չեն կրնար, կը զայրանան ու կ'ապարտեն այդ կազմուածքը, ինչպէս պարզամիտ վայրենի մը, երբոր թթուեցընելով, դեմքը կը նետէ երաժշտական տուփը որուն պարապ տեղ փորձած է հասկնալ կարգաւորումը: Կը յանգնին ըլլալ ստեղծագործութեան հեղինակը, ու պէտք է համոզուին ամէն մէկ քայլին թէ իրենց տրամադրած կարողութիւնը շատ հեռուն չերթար:

Թարգմ. Գ. Ե.

(Շարունակելի)

(*) Ժան Տ'Արք:

ԲԱԼԿԱՆՔԱՂ

Չինու դէպքեր

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Վերջապէս միջազգային զինուորները չորեքշաբթի ճամբայ ելան դէպի Բէքին, ուր ութ օրէն կրնան հասնիլ ուղղակի գնացքով, այսինքն եթէ ճամբան ընդհարումներ չունենան Պոքսըրներուն և Զինացի զինուորներուն հետ, բայց հեռագիրները արդէն քիչ շատ վստահացուցիչ են այդ մասին, երբ կը ծանուցանեն թէ միջազգային զինուորները մինչեւ Բէքինի պարիսպներուն տակ մեծ ընդդիմութեան մը պիտի չհանդիպին. անկէ անդին, յայտնի չէ։ Եթէ Լի-Հունկ-Չանկի ձգձգողական ընթացքին շնորհիւ Զինացիները կրցած են բաւական զինուոր հաւաքել, այն ատեն եւրոպական զինուորները բաւական պիտի հոգնին, վասն զի, ինչպէս Գերմանիոյ Կայսրը ըսաւ, իրենց դէմ պիտի ունենան բոլորովին նոր զէնքերով զինուած թշնամի մը։ Թէև ընդհանուր վստահութիւն մը կայ թէ միջազգային զինուորները բնականաբար պիտի յաղթին գործուած վայրագութիւններուն վրէժը լուծել, սակայն ամէնէն աւելի գերմանական զինագործարաններու մէջ շինուած նոր ու կատարելագործեալ զէնքերը որոնցմով զինուած են Զինացիները, քիչ մը մտածել կուտան։ Ինչ որ ալ ըլլայ, սակայն, քանի մը օրէն ամէն բան պիտի հասկցուի։ Բէքինի դեսպաններուն ողջ կամ մեռած ըլլալու խնդիրն ալ կարելի չէ ճշդել զիրար հակասող հեռագիրներու լաբիւրինդոսին մէջէն, թէև հեռագիր մը երէկ ծանոյց թէ մինչև յուլիս 22 ողջ են եղեր և անկէ անդին քանի մը օր ալ կրնան դիմանալ։ Վիէննական թերթերը մինչև իսկ ծանուցին թէ դեսպանները ճամբայ ելած են դէպի Թիէն-Զին։ բայց Բէքինի ամերիկեան դեսպանին հեռագրին համար, որ ընդհանուր յոյս մը ներշնչեց, երբ ըսուեցաւ թէ կեղծ է և Չինացի պաշտօնատարներու կողմէ յերիւրուած, նորէն մտահոգութիւնը սկսաւ, և այդ է պատճառը որ Տէրութիւնները, առանց մտիկ ընելու Լի-Հունկ-Չանկի խօսքերուն թէ դեսպանները ողջ են և հարկ չկայ Բէքին արշաւել, հրամայեցին իրենց զինուորներուն որ չորեքշաբթի սկսին յառաջխաղացումը դէպ ի Չինական մայրաքաղաքը։ Ամերիկեան թերթերը, որոնք դեսպաններուն ողջ ըլլալուն աւելի շատ հաւատացողներ են, Շանկայէն առնուած յուլիս 24 թուական հեռագրով մը կը ծանուցանեն թէ Լի-Հունկ-Չանկ կայս. հրամանագիր մը ստացեր է, որուն համաձայն Չին մտադիր է օտար դեսպանները իրրև պատանդ վար դնել։ Տիլի Էխբրհս որ քիչ մը մնայէլ լուրեր տալու փոթիկոտութիւն մը ունի, այդ տեղեկութիւնը հաստատելով կ'ըսէ թէ Չինու կառավարութիւնը հրամանագիր մը հրատարակեր է, ծանուցանելով որ պէտք է բոլոր օտարականներն ալ վար դնել, և ոչ թէ միայն դեսպաններն։ Նոյն թերթը կը հրատարակէ նաև սա հատուածը որ այդ հրամանագրին մէկ մասը կը կազմէ եղեր.

«Ցայտնի է թէ խոհեմութիւն պիտի չըլլայ բոլոր դեսպաններն ալ սպանել, բայց միայն դեսպանին խնամտուն գործ մը պիտի չըլլայ անոնց խնայել և կամ Թիէն-Զին ղրկել, աւելի լաւ է ողջ մնացածները իրրեւ պատանդ վար դնել Բէքինի մէջ։»

Եթէ ստուգիւ Չինու կառավարութիւնը այդ կերպով կ'ընդունէ միջազգային իրաւունքը, կրնայ սպասել որ Տէրութիւնները իրենց ուզածին պէս բարեացակամ չգտնուին իրեն նկատմամբ։ Պատանդ մը ունիլ է արժէք ունենալու համար, պէտք է հաստատուած ըլլայ անոր գոյութիւնը, բայց ինչպէս վերն ալ ըսինք, մինչեւ հիմա առնուած լուրերէն սա յայտնի է թէ Չին իրրեւ պատանդ մեռած դեսպաններ միայն ունի իր ձեռքը։ Կարելի է որ այդ իրողութեան յայտնութիւնը ուշացնելու և դեսպաններուն ողջ եղած ըլլալու լուրին ճշտութեան եբեւեյթ մը տալու համար է որ Չինու կառավարութիւնը հաստատական բան մը չըսեր և հաւատացնել կ'ուզէ թէ զանոնք իրրեւ պատանդ վար դրած է։ Զինացիներուն տարօրինակ ընթացքը ամէն հիմարութիւն կարելի կ'ընէ։

—Չինու հիւսիսային կողմին համար թէեւ նոր բան մը չկայ, բայց անգլիական լրագիրները վրդովիչ լուրեր կը հրատարակեն Չինու կեդրոնական ու հարաւային մասերուն վրայ։ Կ'ըսուի թէ Եանկ-Զէի հովտին մէջ միսիոնարներ սպաննուած են։ Հան-Բէյուի մէջ զինուորական մեծ գործունէութիւն մը կայ։ Զրոյց կայ թէ տասը հազար չինացի զինուորներ կան Շանկայի և Վու-Սունկի շրջակայքը։ Քանիսն թէեւ մինչեւ հիմա հանդարտ է, սակայն Ու-Զէուի մէջ օտարականներուն դէմ սպառնական թուղթեր փակցուած են։ Զինական մաքսատուներու պատկանող նաւ մը Հոյ-Լան (Հայ-Նան կղզիի մէջ) կ'երթայ՝ օտարականները պաշտպանելու համար։

—Բարիզի լրագիրները դիտել կուտան թէ Անգլիա որ այնչափ եռանդ ցոյց չի տար միջազգային զինուորներու կարգին մէջ իր զօրքերուն թիւը աւելցնելու, Չինու կեդրոնին մէջ և հարաւային կողմը շատ փութկոտութեամբ կը գործէ։ Ֆրանսական թերթերը այնպէս կը նկատեն թէ Անգլիա պատրաստուելու թիւն կը տեսնէ, որպէս զի ի հարկին չինական կարգնադրակէն իրեն ամէնէն աւելի յարմար դառնած կտորը ձեռք անցընէ։ Սէյմուր ծովակալը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, նաւարաժնի մը հետ Եանկ-Զէի գետաբերանը կը գտնուի. միւս կողմէ լուր կը տրուի թէ բրիտանական վեց յածուռ ակներ և հնդկական հինգ զօրագունդեր Հանկ-Քոնկ կը սպասեն։ Ռուս լրագրի ներբ ամէն բանէ առաջ Մանչուրիոյ ապահովութիւնը անհրաժեշտ կը դառնան. ուստի այս ամէն «կ'ըսուի» նե էն սա կը հետեւցուի թէ օտարականները կրնայ ըլլալ որ նոր դիրքեր գրաւեն Չինու մէջ։ Բարիզի թերթերը սա եզրակացութեան կը յանգին թէ Ֆրանսա ոչ միայն Բէքինի արշաւախումբին մասնակցել պարտաւոր է, այլ նաեւ աւելցնել Քուանկ-Զէու-Ուանի և Թոնքինի ֆրանսական գաղթավայրերուն զինուորներու թիւը, որպէս զի Չինու գործերը եթէ տարբեր հանգամանք մը ստանան, Ֆրանսա կարենայ Սի-Քիանկի և Եուն-Նանի մէջ շուտով միջամտել։

ՎԻԼՀԷԼՄ Բ.Ի ՃԱՌԸ

Պէրլինէն կը հեռագրեն յուլիս 28 թուականով Տեպալ.

«Շատ կը քննադատուի այն բանախօսութիւնը զոր Վիլհէլմ Բ. Պէրմէրհաֆընի մէջ արտասանեց՝ գերման զինուորներուն Չին ուղեւորելուն առթիւ։ Արդէն կը քննադատէին կայսեր այն բանախօսութիւնը զոր սակէ առաջ նոյն տեսակ առիթով մը արտասանած էր, հրաւիրելով զինուորները որ վրէժխնդրութեան պատերազմ մը մղեն։ Այս անգամ Վիլհէլմ Բ. կը հրամայէ իր զինուորներուն գերի չբռնել։ «Այնպէս գործածեցէք ձեր զէնքերը որ, կ'ըսէ կայսրը, հազար տարիի չափ ոչ և է Չինացի չի կրնայ ծուռ նայիլ Գերմանի մը։» կայսրը, իրաւ է որ, կը յարել թէ պէտք է կարգապահութիւնը պահպանել, ինչ որ մեղմացում մըն է։ Կ'երեւայ թէ Վիլհէլմ Բ. ցաման առաջին տպաւորութեանը տակ այդպէս խօսած է, և մինչեւ որ գերման զինուորները Չին հասնին, աւելի մեղմ հրամաններ ղրկէ անոնց։ Բէքինի գերմանական նախկին դեսպան Ֆոն Պրանտ, որ Չինու գործերը լաւ ճանչցողներէն մէկն է, նշանաւոր յօդուած մը կը հրատարակէ, ապացուցանելու համար թէ Գերմանիա աւելի լաւ կ'ընէ եթէ հետեւի Մ. Նահանգաց խնամտուն քաղաքականութեան։ Ցոն Պրանտ կ'ըսէ թէ ամէնէն առաջ պէտք է հրաժարիլ տեղեր գրաւելէ և մասնակցիլ՝ Չինու առեւտրական հրապարակը բանալ տալու գործին։ Նախկին դեսպանը կը բողոքէ բռնի ոյժի գործածութեանը դէմ, վասն զի մարդկային բազմաթիւ կեանքեր պիտի զոհուին և միլիոնաւոր գումարներ պիտի վատնուին։ Պ. Պրանտի այդ դաղափարը բոլորովին կը համապատասխանէ Գե մանիոյ հանրային կարծիքին։ Բարեբաղդաբար արտաքին գործոց նախարարութիւնը և զինուորական վարչութիւնը նոյն ընթացքին պիտի հետեւին։ զինուորական կուսակցութեան թերթը՝ Քրեսոյց Զայթունկ նոյն գաղափարը ունի և Բէքինի նոր դեսպան Պ.Մում ֆոն Շուարձէնշթայն այնչափ խոհեմ է որ ինքն ալ պիտի ընդունէ բռնի ոյժի գործածութեան վտանգները։»

ԹԻԷՆ-ԶԻՆ

Բոքթ-Սրթուրէն յուլիս 25 թուականով կը հեռագրեն. —Ալեքսիէվ ռուսական դեր-ծովակալը քանի անգամ խորհրդակցութեան գումարեր է միջազգային զինուորներու հրամանատարները և վերակազմեր է վարչութիւնը Թիէն-Զինի քաղաքին որ հիմա բոլորովին կանոնաւոր վիճակի մը մէջ կը գտնուի։ Սամ ոյները և զօրանոցները փոթով կը նորոգուին։ Չինական զինուորները, որոնք երեք մասի բաժնուած են, որոշած են ա գելք ըլլայ միջազգային զինուորնե ուն Բէքինե վրայ քալելուն։ Այդ մայրաքաղաքին դէմ կատարուելիք գործողութիւնները այս շաբթու պիտի որոշուին։

ԼԻ-ՀՈՒՆԿ-ՉԱՆԿ

ՇԱՆԿԱՅԷն յուլիս 27 թուականով կը հեռագրեն Թայմզի.

«Լի–Հունկ–Չանկի հետեւորդներէն մէկը կը յայտարարէ թէ փոխարքան նորէն ստիպողական հրաման ստացած է Բէքին երթալու համար, և թէ հաւանօրէն այնչափ ամապարեալով չեմ մրոնդ մինչեւ Եանկ-Զէու՝ մեծ ջրանցքին վրայ։ Լի-Հունկ-Չանկ այդ քաղաքին մէջ պիտի սպասէ դէպքերու ընթացքին, բայց Բէքինի օտար դեսպանները եթէ սպանուած են, մտադիր է իր տեղը վերադառնալ։ Լի-Հունկ-Չանկ գրած էր Բէքին որ օտար դեսպանները Թիէն-Զին տարուին, զինուորներու հսկողութեամբ։ Զինու կառավարութիւնը պատասխաներ է թէ այդ տեսակ անօրինութիւն մը այնչափ անհրաժեշտ չէ, քանի որ Լի-Հունկ-Չանկ չէ սկսած բանակցիլ Տէրութեանց հետ, ինչպէս հրահանգ ստացած էր։»

ԿԱՑՍՐՈՒՀԻՆ ԲԱՐԵԿԱՄԸ

Շանկայէն կը հեռագրեն յուլիս 28 թուականով. — Լի-Բինկ-Հէնկ, որ մտադրութիւն յայտնած էր մայր կայսրուհին օգնել՝ բոլոր օտարականները Չինէն վռնտելու համար, և որ յուլիսի սկիզբները դէպ ի հիւսիս ճամբայ ելած էր զինուորներով, Շի-Լի հասեր է։ Եուան-Շի-Քայի կը հեռագրէ թէ Լի-Բինկ-Հէնկի՝ Հսու-Զէու-Ֆու հասած մէջոցին յարձակում մը կատարուեր է կաթոլիկ միսիոնարութեան վրայ, և այդ ինքը տակաւին յայտնի չէ։

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շանկայէն յուլիս 28 թուական հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Եանկ-Զէի զինուորական գաւառային խչխանութիւնները մեծ ոգեւորութիւն ցոյց կուտան։ Մեծաքանակ հրացաններ ու ռազմամթերքներ Շանկայի զինարանէն Նան-Քինկ և ուրիշ տեղեր ղրկուած են դեռակին վրայ, ուր զինուորներուն թիւը կ'աւելնայ. չինական նաւարաժինն ալ Քիանկ-Նեն կը մնայ։ Զինական խչխանութիւնները կ'ըսեն թէ այդ պատրաստութիւններուն նպատակն է՝ անկարգութիւնները զսպել։

ՆՈՐ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հանկ-Զէուի (Շէ-Քեանկի նահանգին մէջ) անգլիական հիւպատոսը կը հեռագրէ թէ Շու-Շանի մէջ, ուր միսիոնարներ կան, չփոթութիւններ ծագելով, Եւրոպացիները սպաննուեր են։ Բաօ-Թինկ-Ֆուի մէջ բոլոր միսիոնարները ու չինացի քրիստոնեաները սպաննուեր են և միսիոնարական հաստատութիւնը բոլորովին քանդուեր է։

ԲԷՔԻՆԻ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆԸ

Անցեալ երկուշաբթի Բէքին հասաւ Բէքինի գերման դեսպանատան ուղղակի և վաւերական զեկոյցը։ Թիէն-Զինի գերման հիւպատոսը յուլիս 28 թուականով սա հեռագիրը ուղղած է Պէրլին. — Բէքինի գերման դեսպանատան քարտուղար Պ. Պէլով յուլիս 21 թուականով հետեւեալը կը գրէ.

«Շնորհակալ եմ յուլիս 19է լուրին համար։ Պ. Քորտի վիճակը գոհացուցիչ է։ Դեսպանատան միւս անդամներն ալ ողջ առողջ են։ Մեր պահակ զինուորներէն 10 հոգի մեռան և 14 հոգի ալ վիրաւորուեցան։ Ռուսերը մեծ վնաս հասուցին դեսպանատան տուներուն, բայց ատոնք տակաւին մեր ձեռքը կը գտնուին։ Զինացիները յուլիս 16էն ի վեր չեն յարձակիր մեր վրայ։ Օգնութեան համար զինուորներու առաքումը խիստ անհրաժեշտ է։»

ԱՆԴՐՍԻՊԵՐԵՆԻ ԳԻՇԵՐ ԽԶՈՒԱԾ

Բեռերսպուրգէն կը հեռագրեն յուլիս 29 թուականով.—Սիպերիայէն առնուած լուրերը հետզհետէ վրդովիչ հանգամանք մը կը ստանան։ Անդրսպերեան երկաթուղին բոլոր ուղեւորները քաղաքավարութեամբ ետ կը դարձուին, սանալով իրենց տուած դրամը այն տեղին համար ուր չեն կրնար երթալ։ Ամուրի և Մանչուրիոյ գլխաւոր ճամբաներուն վրայ թշնամութիւններ կը կատարուին ռուս զինուորներու և Զինացիներու միջեւ։ Սիպերիոյ ամբողջ սահմանագլուխին վրայ կացութիւնը կը ծանրանայ։ Կ'ըսուի թէ բնիկ ցեղերու մէջ ծանր շփոթութիւններ ծագած են։

ԿԱՊՈՑՏ ՏԵՏՐԱԿԸ

Լոնտոնի մէջ Կապոյտ Տետրակ մը հրատարակուեցաւ, որուն մէջ դիւանագիտական պաշտօնագրեր կան չինական գործերուն վրայ։ Կը հասնին մինչեւ յուլիս 13 թուականը։ Կապոյտ Տետրակը լաւ գաղափար մը չի տար Տէրութեանց համաձայնութեան մասին։ Անոր մէջ երեւան հանուած ամէնէն հետաքրքրական կողմերէն մին է այն յամառ ջանքերը զոր Անգլիա կ'ընէ ձարոնը պարտաւորելու որպէս զի Չինու մէջ գործէ և ասիկա կը կատարէ Բէքինի օտար դեսպաններուն օգնութեան հասնելու անչահախնդիր պատրուակին տակ թաքչած, կ'ըսեն Բարիզի թերթերը։

Ահա՝ Կապոյտ Տետրակին պարունակած պաշտօնագրերուն մէկ ամփոփոյթը. Բէքինի անգլիական դեսպան Սըր Բիլտ Մաքտոնալտ յունիս 28 թուով վերջին նամակը կը բացատրէ թէ ի՛նչու անգոհացուցիչ կը նկատուէր Չինու արտաքին գործոց Նորհուրդին պատասխանը ի մասին օտար դեսպաններուն Պոքսըրներու ապստամբութիւնը զսպելու համար ըրած պահանջումին։ Ցունիս 26ին օտար դեսպանները կը հաւաքուէին կացութիւնը ուսումնասիրելու համար։ Ֆրանսական դեսպան Պ. Բիշոն ըսաւ թէ իր կողմէ կատարուած հետազօտութիւն մը ցոյց կուտար թէ կաթոլիկ միսիոնարութիւնները իրար անցնելու ծանր պատճառներ ունէին. այդ միսիոնարութիւնները պաշտպանելու համար ղրկուած զօրքերը բացէ ի բաց եղբայրացած էին Պոքսըրներուն հետ։ Պ. Բիշոն յայտարարեց թէ մեծ խռովութենէ մը կը վախցուէր։ Իտալական դեսպանն ալ կատարելապէս համակարծիք էր Պ. Բիշոնի։ Ռուսական դեսպանը լաւ գիտէր թէ Չինու արտաքին գործոց Նորհուրդին պատասխանը գոհացուցիչ չէր, բայց տեղի ունէր հաւատալու թէ Չինու կառավարութիւնը ուղղամտորէն տրամադիր էր ապդեցիկ միջոցներ ձեռք առնելու և թէ վտանգն այնքան վերհասու չէր ինչպէս կը նկատէր Պ. Բիշոն։ Վիճաբանութեան պահուն, Գերման դեսպան Պառոն Բէթմըր ըսաւ թէ բոլորովին անօգուտ էր լուրջ բան մը սպասել Չինու կառավարութենէն։ Մնաց որ անհատատ կառավարութիւն մըն էր, որուն չէր կարելի նեցուկ ըլլալ, վասն զի կը կործանէր։ Ցետոյ անգլիական դեսպան Սըր Բիլտ Մաքտոնալտ պատմեց իր տեսակցութիւնը Զինկ Լիխանին հետ, որուն յայտարարեց թէ Տէրութիւնները կացութիւնը շատ ծանրակշիռ կը նկատէին։ Զինկ Լիխանը կրնայ այն հաւատքը թէ դեսպանատունները կրնային վստահ ըլլալ ամէն հիւրի եղած պատանութեան վրայ։ Պոքսըրները, աւելցուցած էր, Չինու թշնամիներն են։ Լորտ Սոլզպէրի յուլիս 4 թուականով Թոքիոյի անգլ. դեսպանին կը հեռագրէ՝ անոր իմացնելու համար թէ ծովակալ Սէյմուր Բէքինէն թղթակցիներ մը իմացած է թէ Բէքինի օտար դեսպանատուներուն կացութիւնը յուսահատական էր յուլիս 24ին։ Լորտ Սոլզպէրի Թոքիոյի անգլ. դեսպանին կը խնդրէր այդ հեռագիրը հաղորդել ճարոնական Արտաքին գործոց նախարարին՝ ըսելով որ, եթէ ճարոն կարող է, փութով օգնական զօրք ղրկէ Թիէն-Զին. ոչ մէկ եւրոպական Տէրութիւն առարկութիւն պիտի ընէր։ Թոքիոյի անգլ. դեսպանը յուլիս 5ին պատասխանեց թէ ճարոն կը կարծէր թէ բոլոր Տէրութիւնները պէտք էր պարզէին իրենց հայեցակէտները հաւաքական գործողութեան մը մասին։ ճարոն պիտի հաւանէր զօրաւոր բանակ մը ղրկել Չին, եթէ երաշխաւորուն թէ չպիտի ծագին խառնաշփոթութիւններ և փոխարինութիւն մը պիտի ստանայ ապագային։ Յուլիս 6ին Լորտ Սոլզպէրի պատասխանեց թէ ճարոն իր զինուորական գործողութիւնը յետաձգելով ծանր պատասխանատուութիւն մը կը հրաւիրէ իր վրայ և Միջազգային բանակցութիւններուն ազդեցութիւնը յապաղումը պիտի պատճառէին։ Անգլիա պատրաստ էր իր վրայ առնել դրսական պատասխանատուութիւնները։ Լորտ Սոլզպէրի բացորոշ կերպով մեկնեց դեսպանատունները ազատելու անմիջական գործողութեանց և այնուհետեւ կատարուելիք զինուորական գործողութեանց միջեւ։ գտնուած տարբերութիւնը։ Թոքիոյի անգլիական դեսպանը յուլիս 6ին կը հեռագրէ թէ ճարոն բանակնաչափ զօրք կը ղրկէ, իր զօրաբաժնի թիւը 20,000ի բարձրացնելու համար։ Կապոյտ Տետրակը 277 պաշտօնագիր կը պարունակէ, որոնք ցոյց կուտան թէ խիստ բազմաթիւ բանակցութիւններ կատարուած են Տէրութեանց միջեւ։ Ի մասին ճարոնի աջակցութեան։ Գերմանիա կ'ուզէր որ Տէրութիւններու համաձայնութիւնը խանգարող բան մը չըլլայ։ ճարոն ալ կ'ուզէր վստահ ըլլալ թէ իր միջամտութիւնը զինքը գէշ մարդ չընէր Ռուսիոյ հետ։ Վերջապէս յունիս 28ին Ռուսիա կը յայտարարէ թէ չուզեր իր գործելու ազատութիւնը կաշկանդել, մանաւանդ միւս Տէրութեանց կատարելիք գործողութեան մասնակցելու մը-տադրութիւն ունենալէն ի վեր։ Թղթակցութիւնը ցոյց կուտայ թէ Մուրավիէվ կոմսը շատ լաւատես էր Չինու կացութեան մասին։ բայց Լամտորվ կոմսը բոլորովին տարակարծիք էր։ Կ'ընդունվարէր թէ Չինու ամբողջ հիւսիսային մասը կատարեալ անիշխանութեան մէջ է։ Յունիս 22ին Լորտ Սոլզպէրի Միացեալ-Նահանգներէն կը խնդրէ Մանիլայի զօրագունդերէն Թիէն-Զին ղրկել։ Յուլիս 4ին Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Տելքասէ կ'առաջարկէր ո. Տէրութիւնները հաւաքական ազդարարագիր մը յղեն Բէքինի կառավարութեան։ ատիկա ցոյց պիտի տար Տէրութեանց հաստատամտութիւնն ու համաձայնութիւնը։ Պ. Տելքասէ կը խնդրէ որ զինուորական գործողութեան միութեանը արգելք չըլլան ո՛չ նախանձորդութիւններ և ոչ ալ թաքուն նպատակներ։ Բէքինի գաղտուամը գլխաւոր նպատակէտն էր։ Յուլիս 6ին Աւստրիա կ'ընդունի Պ. Տելքասէի առաջարկը։ Միւս Տէրութեանց պատասխանները չկան Կապոյտ Տետրակին մէջ։ 1900 յունիս 8ին Լորտ Սոլզպէրի Բէքինի անգլիական դեսպան Սըր Բիլտ Մաքտոնալտի կը հեռագրէ թէ Սպանիա կը խնդրէ Անգլիայէ Բէքինի սպանիական դեսպանատունը պաշտպանել։ Սըր Բիլտ Մաքտոնալտ արտօնուած է անգլիական ծովային զինուորներ ղրկել, եթէ անոնց թիւն անբաւական է։ Յունիս 10ին Թիէն-Զինի անգլիական հիւպատոսը կը ծանուցանէ թէ իր խնդրանքին վրայ ճարոնցիները, Իտալացիները, Աւստրիացիները և Ամերիկացիները Անգլիացիներուն պիտի միանան՝ Բէքինի վրայ քալելու համար։ բայց ֆրանսացիները ու Ռուսերը կ'ուզեն այն ատեն միայն պահակաւոր ղրկել Բէքին, երբ գրեթէ 1500 հոգի գտնուի հոն և կամ երկաթուղին չբանի։ Նոյնպէս կ'առաջարկեն այդքան զօրք բերել Բոքս-Սրթուրէն. բայց օտար ջոկատները, եթէ կարելի ըլլայ, այս առտու պիտի մեկնին առանց սպասելու Ռուսերուն և Ֆրանսացիներուն։ Յուլիս 11ին Լոնտոնի չինական դեսպանը անդրլիական կառավարութեան կը հաղորդէր Չինու կայսեր յուլիս 3 թուակիր մէկ հեռագիրը, որով Անգլիոյ միջնորդութիւնը կը խնդրէր. — Այդ միջոցին Չին ամէնուն միջնորդութիւնը կը խնդրէր. — Չինու կայսրը կ'ըսէր թէ Անգլիա միտում ունէր՝ նոր երկիրներ ձեռք անցնելու, թէ Անգլիոյ վաճառականութիւնը 70% կը ներկայացնէր Չինու արտաքին վաճառականութեան, և կոչում կ'ընէր Վիքթորիա թագուհին բարեկամական միջնորդութեանը։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՖՐԻԿԷ

Պրուկ-Սբրուիթէն յուլիս 29 թուականով կը հեռագրեն Թայմզի.—Ֆրէնչ զօրավարը չբնաւորիկ չարժում մը կատարելէ և Պոէրները ետ մղելէ ետքը դրաւեց Միտպուրգը։ Ուիլմ-Ռիվըրի մէջ միայն տկար ընդդիմութիւն մը եղաւ։ Թշնամին կորուստն է վեց մեռեալ։ Տիքսըն զօրավարը որ ձախ կողմին վրայ կը քալէր, այս տեղին մօտ հանդիպեցաւ Պոէրներուն որոնք քանի մը ռումբով ցիրուցան եղան։ Միտպուրգի մէջ 600 Պոէրներ կային, որոնք հիմա դէպ ի Մաչատորը կ'ուղղուին։ Ֆարիու զօրավարը՝ անձնապահ կիսաբաժնին հետ՝ Պրուկ-Սբրուիթ հասաւ, որ Միտպուրգի արեւմտեան կողմը կը գտնուի 20 մղոն հեռու։ Ֆրէնչ զօրավարին զինուորները որոնց վրայ աւելցած են նաև Հբթըն զօրավարին թեթեւաշարժ հեծեալները, Բլայն-Օլիֆան գետակին վրայ հաղորդակցութիւնները կը պաշտպանեն։ Բրէթորիայի և Պրուկ-Սբրուիթի միջեւ եղած երկաթուղիի գիծը լաւ կը պահպանուի։ Վեց օր պէտք է գային նորոգելու համար։ Պալմորպէնն մինչեւ Միտպուրգուրի երկարող երկաթուղին անվնաս մնացած է։

—Քէրթաունէն յուլիս 27 թուական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Հարաւային Ափրիկէի Դաշնակցութիւնը նոյն իրիկունը միթինկ մը գումարեր է, ուր Պրասլանթ զօրավարը խանդավառութեամբ ընդունուեր է։ Անգլիացի զօրավարը ճառ մը խօսելով ըսեր է թէ Անգլիոյ տէրութեան ազատագրական պատերազմողները գաղթավայրերը պիտի ըլլան, թէ պատերազմը հաստատած է որ զինուորական արդիւնաբերութիւնը դէշ է և թէ մեծ բարենորոգումներու կարօտ է։

—Քէրթաունէն կը հեռագրեն թէ յունիս 30ին աւարտող տարեշրջանին մէջ 3,025,867 անգլիական ոսկի պակասած է՝ առեւտրական միութեան չմասնակցող երկիրներու հետ կատարուած առեւտուրը։ Այդ գումարին 2,647,993ը կը պատկանի Թրանսվալի։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԳՈՐԾԵՐԸ

Աւասիկ այն հեռագիրը զոր, Ումպէրթօ Թագաւորին մահուան առթիւ, Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահը ուղղեց Իտալիոյ նոր թագաւորին.

Բարիզ, 30 յուլիս 1900

«Առ Ն. Վ. Թագաւորն Իտալիոյ,

«Ձեր Վեհափառութեան մօտ թագադանը կը հանդիսանամ այն վիշտին զոր իմ ամբողջ երկիրս զգայ՝ Իտալիոյ մեծանձն վեհապետին մահուանը առթիւ։ Կը խնդրեմ Ձեր Վեհափառութենէն որ բարեհաճի ընդունիլ բուռն համակրանաց հաւատիքը և յատս Վեհ. Մարկարիթա Թագուհին մատուցանել իմ անկեղծ ցաւակցութիւններս և խորին յարգանքներս։»

ԷՄԻԼ ԼՈՒբԷ

—Բարիզի մէջ, ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, երկուշաբթի օրը կատարուելիք մեծ մեծարգի Հեկերութեանց միջազգային գումարումը և մամուլի համաժողովին բացումը տեղի չունեցան։ Հանրապետութեան Նախագահը ներկայ պիտի գտնուէր առոնց։ Նոյն իրիկունը Պարսից Շահին ի պատիւ Էլիզէի մէջ տրուելիք հացկերոյթը ու երեկոյթն ալ յետաձգուեցան։ Պարսից Շահին ի պատիւ կազմակերպուած դաշտային հանդէսն ալ տեղի պիտի չունենայ։ Վերջապէս Բարիզի մէջ տրուելիք բոլոր հանդէսները յետաձգուած են մինչեւ որ կատարուի Ումպէրթօ Թագաւորին յուղարկաւորութիւնը։

—Իտալիոյ նոր Թագաւորը Վիքթոր Էմմանուէլ Գ. թէեւ տեսքով տկարակազմ է, սակայն իրական կորով մը ունի։ Հայրը, իբրեւ ճշմարիտ զինուոր, զինուորական զօրաւոր դաստիարակութիւն մը տուած է իր որդւոյն։ Նարոլիի իշխանը նախ Նարոլիի զինուորական հրամանատար եղած է և յետոյ՝ Միսորէնցայի։ Իշխանը այդ երկրորդ պաշտօնը վարած միջոցին երբ խմացաւ Ատուայի պարտութիւնը, անմիջապէս Հռոմ գնաց, խնդրելու իր հօրմէն, որպէսզի երկիրը կործանման առաջնորդող անխոհեմ նախարարը ճամբէ։ Ումպէրթօ Թագաւորը 24 ժամուան խցարգելութեան դատապարտեց իր որդին՝ առանց արտօնութեան պաշտօնատեղիէն հեռացած ըլլալուն համար, բայց միւս կողմէ ալ պաշտօնակից ընտրեաց նախարարապետ Պ. Բրիսբին։ Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորը կատարելագործեալ և նուրբ դաստիարակութիւն մը ստացած է իր մօրմէն՝ Մարկարիթա Թագուհիէն որ շատ մշակուած մտքի տէր և գեղարուեստի ու մարդկութեան անհուն սէր ունեցող կին մըն է։ Վիքթոր Էմմանուէլ լաւ հմուտ է անգլերէնի, գերմաներէնի և ֆրանսերէնի։ Իտալիոյ նոր Թագաւորը զաւակ չունի, հետեւաբար գահաժառանգն է Վիքթոր Էմմանուէլ Բ.ի երկրորդ որդւոյն Առէքթէի դուքսին անդրանիկ զաւակը։ Ծնած է 1869ին և ամուսնացած է 1895ին Բարիզի կոմսին աղջկան՝ Էլէն իշխանուհիին հետ, ուրկէ մանչ զաւակ մը ունեցած է 1898ին։ Առոթէի դուքսը երկու եղբայր ունի՝ Թուրինոյի կոմսը և Ապրուցէի դուքսը։

—Հռոմի մէջ մեծ տուգ կը տիրէ. վաղցոները ամայի են. խանութները գոցուած են սուգի համար։ Սակայն ալ փակուած է։ Իտալիոյ բոլոր քաղաքներուն մէջ մեծ վիշտ կը տիրէ։ կառավարական պաշտօնատունները դրօշները կէս պարզած են. զինուորական բոլոր կայաններէն հարիւրական թնդանօթ ճակուած է։ Բալէրմոյի ժողովրդին շատ տրամադիրներ ցոյց մը կատարեցին սուաբ բազմութիւն մը քաղաքապետութեան պաշտօնարանին առջեւ հաւաքուեցաւ լուռ, տխուր ու գլխահակ կեցող։

—Ամէնէն առաջ Լէոն ԺԳ. Պապ ցաւակցական հեռագիրը ուղղեց Մարկարիթա Թագուհիին։

—Հռոմի մէջ Ումպէրթօ Թագաւորի մահուան լուրը շատ ուշ խմացուեցաւ։

—Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարը հեռագրեց իտալական բոլոր դեսպաններուն անձամբ հաղորդել Ումպէրթօ Թագաւորին մահուան գոյժը ա. վեհապետներուն որոնց մօտ դեսպանները կարգուած են։

—Միլանէն կը գրեն յուլիս 30 թուականով.—Երէկ Մոնցայի մէջ կատարուեցաւ մարմնամարզի մեծ հանդէս մը։ Ուսանողներու մարմնամարզի մեծ հանդէսը առաջ կատարով հասած էր՝ երկու թիմերու պահներու հետ։ Սեւ հագուստ կը կրէր թագաւորը շատ զուարթ էր և բաւական գոհ։ Պապը Ումպէրթօ Թագաւորին մեծ հանդիսաւոր ընդունելութիւն մը ընեցաւ։ Մեծ հանդէսի կը զգաստանեցաւ։ Ամբոխը խիստ ուրախ էր։ Ամէնէն աւելի երիտասարդները որ սրտանց կը փափաքին մարմնամարզին՝ այդ առոյգաբար վարժանքին։ Ն. Վեհափառութիւնը անձամբ յանձնեց ոսկի շքագրամը և գեղեցիկ կերութեան։ Մարկարիթա Թագուհին մարմնամարզի մեծ հանդէսին մասնակցեցաւ։ Թագուհին որ ճոխ սրբազգեստ մը կը կրէր՝ իր պատուոյ սենեակներուն և քանի մը անձնաւորութիւններու հետ կը տեսնուէր. խմց տուին իրեն թագաւորը պատրաստ դարձած է՝ հիւանդ վիճակի մէջ։ Մարկարիթա Թագուհին հարցուց տոքդ. Սավիոյի թէ ծանր հիւանդութիւնը, բայց բժիշկը չպատասխանեց։ Թագուհին անմիջապէս գնաց այն սրահը, ուր դրուած էր թագաւորի մարմինը. տեսնելով որ անշարժ է, սարսռեցաւ։ Մարկարիթա Թագուհին ամբողջ ժամանակ մը դաղալով բաւ բժիշկին. «Ազատեցէ՛ զայն, Պարոն, ազատեցէ՛ք։» Պապերը սիրելիները ուզեցին զայն հեռացնել բայց Թագուհին մերժեց և ուզեց ամբան գլխնալ. երբ տոքթ. Էրպա իրողութիւնը պատմեց՝ սարսափահար մնաց։ Բաւական ատեն ետքը հեռացաւ ըսելով. «Թագաւորին մարմինը անկողնոյն վրայ տարէք. գիշերը անոր մօտ պիտի անցնիմ աղօթելով։»

—Հռոմի մէջ քաղաքապետը յայտարարութեամբ մը ծանոյց թագաւորին մահուան գոյժը։

—Կ'ըսուի թէ Գերմանիոյ կայսրը կրնայ պիտի գտնուի Ումպէրթօ Թագաւորին յուղարկաւորութեանը։

—Հռոմէն կը գրեն թէ Լէոն ԺԳ. Պապը Ումպէրթօ Թագաւորին մահուան լուրը խիստ զգաստացաւ։ Մոնսէնէ

Վերջին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Իւլայի երկրորդ ասպահման տրուեցաւ Կէրշի օսմ. հիւպատոս Բիմղի պէյի և Մալթայի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս Ձալի էֆ.ի։ Միւթէֆմիզի սանջաքի՝ Պոլսոյ օտար ապրանքներու մաքսատան գլխաւոր գրագրութեան մաքսատան ուղեւորներու սալոնին տեսուչ Մահմուտ պէյի և Խարբերդի կուսակալութեան օգնական Յովհաննէս էֆ.ի։ Սալիսէի սանջաքի՝ Պոլսոյ թղթատարական միջազգային ճիւղին պաշտօնեաներէն Յովհաննէս էֆ.ի և Բարբոթ գաւառակին գայմագամ Լէոն էֆ.ի։ Բալիայի սանջաքի՝ Մուսուլի արքունի կալուածներու յանձնաժողովին արձանագրիչ Տիգրան էֆ.ի։

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Պէյնկազիի կառավարիչ ու զինուորական հրամանատար Թահիր փաշայի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ պետական Խորհուրդին նախնական դատարանին անդամ Իսքէնտէր էֆ.ի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Կինճ գաւառին կառավարչի օգնական Ճըրճիս էֆ.ի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ. — Վեհ. Սուլթանը հրամայեց մասնաւոր պատուիրակութիւն մը Իտալիա ղրկել՝ Ումպերթօ թագաւորին յուղարկաւորութիւնը ներկայ գտնուելու համար։ Այդ պատուիրակութիւնը, զոր կը կազմեն պետական Խորհուրդին անդամ Թիւրխան փաշա և զինուորական բարձրագոյն վարժարանին ուսուցիչներէն երրորդ կարգի զօրավար Նասրը փաշա, մինչդամայն ներկայ պիտի գտնուի Վիքթոր Էմմանուէլ Գ. թագաւորին գահակալութեան հանդէսին և Վեհ. Սուլթանին կողմէ պիտի շնորհաւորեն Ն. Վեհափառութիւնը։ Արտաքին գործոց նախարարութեան մասնաւոր դիւանին պաշտօնեաներէն Ա-կեհ էֆ. պատուիրակութեան քարտուղար կարգուած է։ Թիւրխան փաշա Իտալիոյ թագաւորին պիտի յանձնէ Վեհ. Սուլթանին մէկ գիրը։ Արտաքին գործոց նախարարութիւնը Կ. Պոլսոյ իտալական դեսպանատան և Հռոմի օսմ. դեսպանատան հաղորդեց պատուիրակութեան անուանումը և անոր պաշտօնը։ Իշէլտա պէյ, Հռոմի օսմ. դեսպանը, պիտի ընկերանայ պատուիրակութեան։ Պատուիրակութիւնը երէկ իրիկուն Հռոմ ուղեւորեցաւ եւրոպական կառախումբով։

—Հռոմէն կը հեռագրեն թէ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը Իտալիոյ մայրաքաղաքը գտնուած միջոցին, օսմ. դեսպան Իշէլտա պէյը իր ներկայութեան ընդուներ է։ Իշէլտա պէյ յանձներ է Վեհ. Սուլթանին այն հեռագիրը որով ցաւակցութիւն կը յայտնէ Ումպերթօ թագաւորին մահուանը առթիւ։ Օսմ. դեսպանը նաեւ կայս. կառավարութեան կողմէ ցաւակցութիւն յայտներ է Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին և Էլենա թագուհիին։ Իշէլտա պէյ յետոյ Մարկարիթա թագուհին ներկայանալով, Վեհ. Սուլթանին և օսմ. կառավարութեան անունով ցաւակցութիւն յայտներ է։ Մարկարիթա թագուհին յուզեալ շեշտով մը ըսեր է հանգուցեալ թագաւորը բարեկամական զգացումներ կը տածէր Վեհ. Սուլթանին նկատմամբ։ Վեհ. Սուլթանը նաեւ ցաւակցական հեռագիր մը ուղղած է Սեւ Լերան Նիքոլա իշխանին որ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին ալ ներ է։ Նիքոլա իշխանն ալ պատասխանելով Խորհակալութիւն յայտնած և բարեմաղթութիւններ ըրած է Վեհ. Սուլթանին համար։

—Մեծ-Եղբօրը, Սպարապետը, ծովային, արտաքին գործոց ու էվգաֆի նախարարները, Թնդանօթարանի վերատեսուչը և եպարքոսական խորհրդականը, առջի օրը, իտալական դեսպանատունը երթալով, ցաւակցութիւն յայտնեցին։ Կ. Պոլսոյ իտալական դեսպանատունը գործակատար Կալլինա կոմսը խոկոյն իր կառավարութեան հաղորդեց Վեհ. Սուլթանին, նախարարներուն և օսմ. բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն կողմէ յայտնուած այս համակրութիւնը։

—Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեց Վեհ. Սուլթանին կողմէ ուղղուած ցաւակցական հեռագրին համար։

—Արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Կ. Պոլսոյ իտալական դեսպան Գ. Բանսայի որ արձակուրդով Իտալիա կը գտնուի։

—Կ. Պոլսոյ իտալական գաղթականութիւնը հանգանակութեան ձեռնարկած է՝ Ումպերթօ թագաւորին յուղարկաւորութեան օրը գեղեցիկ պսակ մը ղրկելու համար։

ԱՏԱՆԱՅԻ մէջ կուսակալին նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողով մը որոշած է որքանոց մը հաստատել, զանազան ազգերու պատկանող որբերը թշուառութենէ ազատելու համար։ Բացումը պիտի կատարուի Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան 25րդ տարեդարձին օրը։ Որբանոցին ծախքին համար առ այժմ տարեկան 70,000 ղրշ.ի հասոյթի աղբիւր մը գտնուած է։

ԵՐԿԱԳՈՐԾԱԿԱՆ Պանքային կանոնագրին վրայ յաւելուած մը եղաւ թէ ոչ փոխառութեան առթիւ նոյն Պանքային ուանդ թողուած անչարժ կալուածի՝ տէրջոյը կողմէ պարտքը վճարուած չըլլալուն համար՝ ծախսի, վաճառումէն աւելցած գումարը յատկանշ ծախսուած կալուածին տէրջոյը։

ՀԻՆՁԱՔԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Ալժէրիոյ և Թունիզի մէջ ալ հանգանակութեան ձեռնարկուած է Հինգալ երկաթուղիին շինութեան ծախքին համար։

ՃԵՆՈՎԱՅԻ Անսալտս գործարանին մէջ Մեհմուէթ զրահաւորին նորոգութիւնը և սպառազինութիւնը աւարտելու վրայ է։ Այդ զրահաւորը դեկտեմբերին հոս պիտի կերադառնայ։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ սովեալներուն համար կատարուած հանգանակութեան գումարը հասաւ 171,391 ղրուշի։ Նուիրատուներու մէջ կան Գարակէօզեան Գրիգոր էֆ. որ հինգ հարիւր ղրուշ նուիրած է, Հաճեան պանքան՝ հարիւր, սիկառի թուղթի վաճառական Պարտիզպանեան էֆ.՝ 20, սեղանաւոր Թադէոս էֆ. Հանէսեան՝ հարիւր, սեղանաւոր Թահթապրունեան էֆ. հարիւր և հանդերձեղէնի վաճառական Արմենակ էֆ. Մաղաքեան՝ հարիւր։

ՎԱՆԷՆ կը հեռագրեն թէ նահանգին սէֆիթէրատ Շէվգը էֆ. Հէքքեարի գացեր է՝ տեղւոյն ելմտական գործառնութիւնները կանոնաւորելու համար։

ՍԱՆԱԱՅԻՆ (Եմէն) կը հեռագրեն թէ Էօմրան գաւառակին գայմագամ Զալիպ պէյ՝ երկու վաշտ զինուորներով՝ նուաճեր է կարգ մը աւազակներ։

ՃԷՎԱՏ ՓԱՇԱՅԻ վիճակը երեք օրէ ի վեր բարւոքած է։ Սենեկապետ Ա. իբ պէյ, երէկ, կայս. Իրատէի մը համաձայն ճէվատ փաշայի ապարանքը երթալով որպիսութիւնը հարցուց։

ՀԵՐՔՈՒՄ. — Սէլանիկի պաշտօնաթերթը հերքելով Պէկրատի մէջ հրատարակուած թերթի մը այն լուրը թէ Այնորոզի մէջ կարգ մը ոճիրներ գործուած ըլլան, կ'ըսէ թէ չնորհ.ի Վեհ. Սուլթանին, Այնորոզի մէջ կատարեալ անդորրութիւն ու ապահովութիւն կը տիրէ և ոչ ոճիր բնաւ չէ գործուած։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ և Արեւելեան Ռումելիի ապրանքներուն մաքսերը սահմանելու համար կազմուած յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուելով խորհրդակցութիւններ կատարեց։ Պուլկար պաշտօնեաներուն մեկնելէն ետքը, օսմ. պատուիրակները շարունակեցին խորհրդակցութիւնները։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ քաղաքին վրայ գտնուած մաքսատան շէնքին և մթերանոցին մէջտեղի պատը, որ ինչպէս ծանուցինք, վնասուած է, վար կ'առնուի։ Անոր տեղ երկաթէ տախտակներ պիտի դրուին։

ԲԱՐԻԶԻ մէջ գումարուելիք պատմական միջազգային համաժողովին օսմ. պատուիրակ կարգուած է կայս. Թանզարանին տնօրէն Համսի պէյ։

ԱՆԳԼԻՈՅ հիւպատոսարանին դատարանը, առջի օրը, իր վճիռը արձակեց այն դատին համար որ բացուած էր՝ ռուսական Փոսրոռամ և անգլիական Զիթակոնկ շոգենաւերուն ընդհարման աթիւ։ Ինչպէս կը յիշուի, այդ արկածը անցեալները Հարբէմ Իսկէլէսիի բացերը պատահելով ռուսական շոգենաւը վնասուեցաւ։ Վճիռը կը դատապարտէ Զիթակոնկի պատկանած Ընկերութիւնը՝ եղած վնասներուն և դատական ծախքերուն հատուցման։ Փոսրոռամի վատարանն էր Պ. Միցցի և Զիթակոնկինը Պ. Պ. Էտուին Բիրս և Սթէնլի Բիրս։

ԺԱՆՏԱՒՏԸ.—Զէյտիի մէջ առջի օրը կասկածելի դէպք մը պատահելով հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուեցան։ Իզմիրէն բժիշկ մը ղրկուեցաւ հոն՝ հարկ եղած քննութիւնը կատարելու համար։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը տակաւին հիւանդ է։ Ն. Սրբազնութիւնը դարմանող բժիշկները, երէկ, խորհրդակցութիւն մը կատարելով բացարձակ հանգիստ և օդափոխութիւն յանձնարարեցին։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ շոգենաւային Ընկերութեանց տեղւոյն գլխաւոր գործակատարները որոշեր են նաւագնացութեան միջազգային սենեակ մը հաստատել որ պաշտօն ունենայ պաշտպանել և ուսումնասիրել՝ նոյն նաւահանգիստին մէջ կատարուած նաւագնացութեանց շահերը։

ՇԻՐՔԻՇԻ ԽԱՅՐԻԼԻ 42 թիւ շոգենաւը բոլորովին կապուած է շարժուն աւազանին և ծովին յատակէն ալ վեց ոտք վեր եկած։ Այսօր երկու չրթայ ալ պիտի անցուի շոգենաւին տակէն, որպէս զի աւելի ամուր կերպով կապուի։ Շարժուն աւազանը վաղը Ոսկեղջիւր պիտի տարուի։ Եէմիշլի առջեւ աւազանը նորէն պիտի ընկղմեն, շոգենաւը աւելի վեր առնելու համար։

ՄԷՃԻՏ ՊԷՅ, Պիթլիսի նախորդ կուսակալը, որ Տիւրքիներու բնավայրին համար բարենորոգմանց քննիչ կարգուած է, երէկ մեկնեցաւ մայրաքաղաքէն իրեն հետեւորդ պաշտօնեաներով։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ գործակատար Պ. Կէշով երէկ իրիկուն Սոֆիա ուղեւորեցաւ։

ԱԾԽԱԽՏԻ (շատրան) դէմ գործածուելիք շիմադերը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, մաքսատուքէ զերծ պիտի ըլլան։

ԵՍԱՅԵԱՆ էֆ.ի ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. — Եղեռնադատ առեանը, երէկ, կրկին անգամ դատեց Քոչօ Գուրու Պամեան, Խահուէճի Հասանը, Յովհաննէս Ճերմակեանը (փախստական) և Վիքթորը որոնք Իզմիրի մէջ Եսայեան էֆ.ն սպաննած ըլլալնուն համար դատապարտուած էին, բայց վճռարեկ առեանը բեկած էր որոշուած վճիռը։ Եղեռնադատ առեանը երկրորդ դատաւորութենէ մը ետքը վերահաստատեց իր տուած վճիռը, որով Գուրու Պամեա մահուան դատապարտուած է, Յովհաննէս Ճերմակեան՝ տասը և Հասան ու Վիքթոր ութնական տարուան տաժանակիր աշխատութեան։

ԱՆԼՈՒՐ ՈՃԻՐ ՄԸ.—Հայր մը իր աղջիկը կը բռնաբարէ։—Սէլանիկի Ավրամիհար գաւառակին մէջ մարդ մը, որուն այդ անունը տալ կարելի չէ, իր աղջկան՝ տասնըութ տարեկան Հանիփէֆի վրայ յարձակեր է պատիւը բռնաբարելու համար։ Հանիփէֆ սկսեր է պոռալ։ դրացիները իմանալով անմիջապէս հոն փութացեր են, բայց դուռը գոց էր։ Բան մը չկրնալով հասկնալ ենթադրեր են թէ մարդը կարելի է իր աղջիկը կը ծեծէ։ Այդ միջոցին վայրագ ճիվաղը արդէն բռնաբարած էր իր աղջկանը պատիւը։ Դրացիները տեսնելով որ ձայնը չի գադրիր, կը փորձեն դուռը բանալ, բայց մարդը զէնքով կեցած էր և կը սպառնար։ Այդ պահուն կու գայ մարդուն տղան՝ 15 տարեկան Մուսին։ հոն հաւաքողներէն կը հասկնայ իրողութիւնը և ինքզինքէն ելած, տարեանկով մը կը սպանէ իր հայրը։ Մուսին յետոյ անձնատուր կ'ըլլայ կառավարութեան, իրողութիւնը պատմելով, զոր կը հաստատեն նաեւ դրացիները։ Խնդիրը յանձնուած է դատարանին։

ՄՕՏՐԱՍՊԱՆԸ.— Սէլանիկի մէկ գիւղին մէջ, անցեալները, Քոսթի անուն ճիւաղ մը բաւական գինով վիճակի մէջ իր մօրը վրայ յարձակեր և փայտով մը գլխուն զարնելով զայն սպաններ է։ Գիւղին մուխթարը որ Քոսթիի հետ կը գտնուէր, կնոջ արձակած աղէսաբոյ ճիչը լսելով, օգնութեան փութացեր է, բայց Քոսթի կատղած գաղանի պէս անոր վրայ յարձակեր ու ձեռքէն խածեր է։ Մուխթարը սարսափահար փախեր է։ Քոսթի յետոյ իր կնոջ և զոքանչին հետ համախորհուրդ որոշեր է ոճիրը ծածկել և լուր հանել թէ մայրը սանդուխէն խլալով մեռած է։ Քանի մը ժամ վերջը բժիշկ մը կանչեր են որ դէպքը պատմուածին պէս վաւերացուցեր է։ Հետեւեալ օրը ոստիկանութիւնը լսնալով բժշկականութիւնը հաստատեր է թէ խեղճ կինը գլխուն տրուած հարուածի մը հետեւանքով մեռած է։ Մարդասպան Քոսթի թէեւ ուրացեր է իր այդ անլուր ոճիրը, սակայն զանազան ապացոյցներով և վկայութիւններով հաստատուեր է իր արարքը։

ՃԻՊԱԼԻի առջեւ, երէկ առտու, նաւակ մը ընկղմեցաւ որուն մէջ կը գտնուէին Ռէժիի գործարանին մէջ աշխատող հրեայ աղջիկներ։ Ամէնքն ալ ծովը ինկան և սկսան պոռալ, աւելորդ է ըսել թէ ի՛նչ իրարանցում առաջ բերելով։ Մօտերէն անձնական օգնութիւն հասնելով ամէնքն ալ ազատուեցան։

ԹԻՓԼԻՍ ՊԱՇԻՒ ՊԱՐՏԻԶԸ.—Ցառաջիկայ կիրակի գիւղը մեծ հանդէս մը պիտի տրուի որուն յայտագիրը պիտի հրատարակենք վաղը։

Ամառնային թատրոնը այս իրիկուն կը ներկայացնէ Պոքաս (Boccace։

ՏՕՔԹԷՍՈՐ ՊՐՈՒՔՆԸՐ
Ա. Ն Ն Ա Բ Ո Ց Ժ

Աչքերու ամէնէն ծանր բորբոքումները կը բժշկէ ներարկումներով (injections hypodermatique) ամէնէն նոր ընդունուած դեղերամբ և կատարեալ յաջողութեամբ։

Բժշկական խորհրդատութիւն ամէն առաւօտ ժամը 9էն (ը.ա.) մինչեւ կէս օր, իր աշխատանոցին մէջ, Բերա Ամալը Մէսճիտ փողոց թ. 44։ Փողոցին մուտքը ճիշտ ժօտ է ռուսական դեսպանատան։

596 18—30

ԱԶԳԱՅԻՆ

Վեհ. Սուլթանին Գահակալութեան 25ամեայ յոբելեանին առթիւ, ի դիմաց ազգին Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ մատուցուելիք Ուղերձը, սովորականէն տարբեր գեղարուեստական գործ մը պիտի ըլլայ, որուն համար հարկ եղածը կարգադրուած է արդէն։ Այդ Ուղերձին համար կը պատրաստուի թաւշեպատ և ոսկեթել դրուագներով ու զարդերով զարդուած գեղեցիկ պահարան մը որ ինքն ալ իր կարգին գեղարուեստական սքանչելի գործ մը պիտի ըլլայ։

—Վարժապետանոցի մը և կամ նոյն անունը կրող ա՛ և է բանի մը հաստատման մասին խորհրդակցելու համար կազմուած մասնախումբը նախընթաց օր նոր-ի գումարուեր է, ընելով կարգ մը որոշումներ, որոնք խնդիրը իր առջի վիճակէն դուրս չեն հաներ, որովհետեւ ո՛չ թէ գործին հիմին կը վերաբերին, այլ երկրորդական մանրամասնութեանց։ Այդ որոշումներուն մէջ կայ հատ մը՝ զոր Դալաթիոյ խնամակալութեան անդամները ընդունել տուած են, և որ ամէն տեսակէտով շատ շրջահայեաց կարգադրութիւն մը կրնայ նկատուիլ։ Ուսումնական Խորհուրդը կը փափաքէր որ ուսուցիչներ ալ հետեւին վարժապետանոցին (?) այսինքն Կեդրոնական վարժարանի Դ. դասարանին մէջ աւանդուելիք դասախօսութեանց։ Դալաթիոյ Խնամակալութեան անդամները սակայն, նկատելով որ դուրսէն ունկնդիրներու ընդունելութիւնը կրնայ վնասել վարժարանին կարգապահութեան, ընդդիմացեր են այդ փափաքին ու մասնախումբն ալ յարգեր է իրենց փափաքը՝ որուն օրինաւորութեան մասին անկարելի է տարակոյս ունենալ։ Միւեւնոյն նիստին մէջ տրուած ուրիշ որոշում մը կը տրամադրէ որ դասախօսութիւնները պարտաւորիչ չըլլան Դ. դասարանի աշակերտներուն համար, որոնց մէջ անպատճառ ուսուցիչ ըլլալու տրամադրութիւն չունեցողներ ալ կրնան գտնուիլ։

Այս առտուան Սուրհանդակ, խօսելով այս որոշումներուն վրայ, կը յանգի քիչ մը չափազանց տարօրինակ եզրակացութեանց, որոնց վրայ կ'արժէ քիչ մը ծանրանալ։ մանաւանդ որ անոնք կը ձգտին Արեւելի՝ մէկ խմբագրականին մէջ յայտնուած կարծիք մը ջրելու, թէեւ շատ խախուտ հիմի մը վրայ յենած։ Մենք պաշտպանած էինք սա գաղափարը թէ փոխանակ տկար ու թոյլ միջոցներով սկսուած ձեռնարկի մը Վարժապետանոց անունը տալով ինքզինքնիս խաբելու, աւելի լաւ է որ առ այժմ մէկդի թողունք այդ ծրագիրը և լաւ մը պատրաստուելէ ետքը հիմնենք նմանօրինակ հաստատութիւն մը որ ամէն բանէ առաջ պէտք մը գոցելու կոչուած ըլլայ։ Սուրհանդակ աւելի ինքզինքը կողմնակից կը ցուցնէ արդի փորձին, ըսելով.—«Մենք է տարիներով սպասել որ նիւթական յաջողութիւն մը ողղղ Պատրիարքարանը, և ուրոյն վարժապետանոց մը ունենանք։ մինչեւ այն ատեն ինչո՞ւ զրկուիմ մեր թաղային և գաւառական վարժարանները իրենց պաշտօնին տէր ուսուցիչներէ։ Մենք կ'ըսենք թէ այս վարժապետական դասընթացքը իրմէ սպասուած արդիւնքը կրնայ տալ։» Սուրհանդակ չէ մտածեր սակայն թէ ի՞նչ որ ալ ըլլայ արուած արդիւնքը, այդ փորձը տարբ խարկանք մըն է միայն, քանի որ առով Վարժապետանոց մը կաստատուած չըլլար, այլ պարզապէս կեդրոնական վարժարանի Ե. կարգին մէջ աւանդուելիք դաս մը փոխադրուած՝ արդի Դ. դասարանին մէջ, առանց ո՛ և է հիմնաւոր փոփոխութեան։ Եւ ահա հիշդ այդ պարագան է որ մենք մեր խմբագրականով երեւան կը հանէինք։ Այս պայմաններուն մէջ, մեզի համար Վարժապետանոցը չի՛ կրնար հաստատուած ըլլալ, և արդէն հաստատուած ալ չէ՛։

—Ինչպէս գրած էինք արդէն, այսօր գումարուելիք Ռուսն Ժողովը գլխաւորութեամբ պիտի զբաղի իր օրակարգին վրայ գտնուող 80էն շատ գաւառային զանազան թեմական խնդիրներով։

—Տնտեսական Խորհուրդը գումարուեցաւ երէկ ատենապետութեամբ և... ներկայութեամբ Նշան էֆ. Փափազեանի, և զբաղեցաւ նեղքին մէկ քանի խնդիրներու կարգադրութեամբ։ Զբաղողը անշուշտ չէը մոռնար որ միշտ մէկ հոգի մը՝ որ, պէտք է խոստովանիլ թէ միշտ անձնուիրութեամբ կը յարատեւէ հակառակ իր պաշտօնակիցներուն անոգարտամանաչ և վհատեցուցիչ լքումին։

—Հանգուցեալ այրի Տիկին Երանուհի Ռ. Կլիմիշկիրտանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցին։ Ցարութիւն էֆ. Ասլանեան 108 ղրուշ, և Տէր և Տիկին Պողոս Էսմէրեան 100 ֆրանք։ Երկուքն ալ ցուցակին մէջ սխալմամբ դրուած էր Տէր և Տիկին Պողոս Հայէտեանի նուիրատուութիւն մը որ գոյութիւն չունի։

—Գումգաբուէն կը գրեն մեզ.

«Գումգաբուի դուրսն ալ կը սկսի չեշտել իր գոյութիւնը կրթական գործին մէջ։ Այս օրերս սարքուած մանկապարտէզի հանդէսը ասոր իրական ապացոյցը տուաւ։ Երդերէն և ճառերէն չէ որ պիտի դատեմ։ Հանդէսին նկարագրութիւնն իսկ չպիտի ընեմ։ Բայց Տնօրէն-ուսուցիչ Պողոս էֆ. Պէղազեանի կարգացած տեղեկագիրը՝ թիւերու պերճախօսութեամբ կը հաստատէր վարժարանին գոհացուցիչ վիճակը ու փայլուն ապագոյցն ալ կուտար թէ խղճամիտ գործունէութիւնը կրնայ արդիւնաւորիլ նոյն իսկ Գումգաբուի դրսի պէս համեստ թաղերու մէջ։

Գոմելի՞ չէ՞ք գտներ, երբ երկու տարուան միջոցի մէջ՝ 100-120 աշակերտով վարժարան մը, այսօր հազիւ կը բաւէ՝ պարփակելու 300 երկսեռ ուսանողներ։ Թաղային գոհունակութեան արտայայտութիւնը չէ՞ դպրոցին շուրջը կազմուած այս համակրութեան հոսանքը և սիրուն հանդիսը չպիտի՞ ազդէ, երբ գալ տարի Գումգաբուի դուրսն ա՛ տայ իր անդրանիկ շրջանաւարտները։»

—Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ նորընծայ Տաճատ քահանայ Փաշեան ձեռնարկեր է նոյն եկեղեցւոյ պատմութիւնը գրելու, նշանակելով նաեւ այն տեղ պաշտօնավարող քահանաներու անունները, և ձեռնադրութեան թուականը, ժամանակին էջփածնայ և Սսոյ կաթողիկոսները, Կ. Պոլսոյ Պատրիարքը և ուրիշ կարեւոր պարագաներ։

—Կիլիկիոյ կաթողիկոսական Տեղապահը անհովիւ մնացած Վիճակներէ ոմանց համար կարող եկեղեցականներ խնդրեր է Պատրիարքարանէն։

—Սամսունէն քանի մը երիտասարդներ իրենց միջեւ հանգանակութիւն մը ընելով 125 ղրուշ հաւաքեր են հանգուցեալ ուսուցիչ Դաւիթ Սարգիսեանի որբերուն համար։ Այդ գումարը որ մեզի ղրկուած էր, յանձնեցինք հանգուցեալ ուսուցչին այրիին։

ՍԳԱՐԻ ՄՕՌԻՒ ՁԳԱՆ ՕՇԱՌԱԿ

Բելտրզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888

Պարոնայր Սգող եւ Պոռն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պտշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաս մէջ, կը յայտարարեմ որ մեր Մօրիս ծկան իւղն, իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս անտարաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի հռչակած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

Հեռագիր Այսօրուան

ԻՏԱԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

ՀՌՈՄ, 2 օգոստոս.—Ումպերթօ թագաւորին յուղարկաւորութիւնը ոչ թէ օգոստոս 6ին, այլ հաւանօրէն օգոստոս 8ի չորեքշաբթի օրը պիտի կատարուի։ Գերմանիոյ Կայսրը ծանոյց թէ ներկայ պիտի գտնուի յուղարկաւորութեան։ Ռուսիոյ Զարը, Աւստրիոյ Կայսրը և Պ. Լուպէ մասնաւոր ներկայացուցիչներ պիտի ղրկեն։

—Իտալիոյ նոր թագաւորը յայտարարութիւն մը ուղղեց իր ժողովուրդին։ Խորհրդարանը օգոստոս 6ի երեւոյթի օրը պիտի գումարուի։

ՁԻՆՈՒՈՐ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ.—Զինու դէպքերուն վրայ այսօր չահեկան տեղեկութիւն չհրատարակուեցաւ։

—Թիէն-Զինէն կը հեռագրեն թէ 15,000 չինացիներէ բաղկացած բանակ մը թող պիտի չտայ որ միջազգային զինուորները՝ 20,000 հոգիի չափ՝ Բէքինի վրայ քալեն։

—Բէքինէն կը հեռագրեն Թայմզի թէ օտար դեսպաններու ողջ են, բայց անձկութեամբ օգնութեան կը սպասեն։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՖՐԻԿԷ

ԼՈՆՏՈՆ. — Օռանժիներուն պետերը անձնատուր կ'ըլլան Անգլիացիներուն։

—Պոէրները հեռացան Մաշատոորբէն (Թրանսվալ)։ Վեց հարիւր Պոէրներ անձնատուր եղան։

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԱՖՐԻԿԷ

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիական զինուորները նոր էն յաղթեցին Աշանթիներուն։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՁԻՆՈՒՈՐ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՆԻԻ ԵՈՐՔ, 2 օգոստոս. — Թիէն-Զինէն կը հեռագրեն Նիւ-Եորք-Հերալտ թէ ճաքոնի յառաջապահները յաղթուեր են. 150 հոգի մեռած կամ վիրաւորուած են։ Ռուսերը դրաւեր են այն ամրոցները որոնք Թիէն-Զինէն 10 մղոն հեռուն կը գտնուին՝ Բէքինի ուղղութեամբ։ Այդ ամրոցները պաշտպանող չինական զինուորները՝ 10,000ի չափ՝ փախեր են։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԳՈՐԾԵՐ

ՎԻԵՆՆԱ.—Ֆրանց-Եոսէֆի Կայսրը իմանալուն պէս Ումպերթօ թագաւորին մահը, անմիջապէս հեռագիրներ ուղղեր է Մարկարիթա թագուհիին՝ ջերմագին ցաւակցութիւններ յայտնելով։ Աւստրիոյ Կայսրը յարեր է թէ խիստ ցաւած է սիրեցեալ բարեկամէ մը զրկուելուն համար։

ԻՇԼ.—Ռէյնէր արշիդուքսը Հռոմ ուղեւորեցաւ, Ֆրանց-Եոսէֆի կայսեր կողմէ ներկայ գտնուելու Ումպերթօ թագաւորին յուղարկաւորութեանը։

—Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը, այսօր հրատարակուած հրամանագիրով մը կը յայտարարէ թէ կը պահէ հիմակուան գահոյքը։ Մոնցա գտնուող բոլոր նախարարները երդում ըրին թագաւորին հաւատարիմ մնալու, բաց ի պատերազմական ու դատական նախարարներէն որոնք Հռոմ կը գտնուին։ Հակառակ կատարուած խուզարկութեանց Ումպերթօ թագաւորէն ո և է կապ գտնուած չէ։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՖՐԻԿԷ

ԼՈՆՏՈՆ.— Լորտ Ռոպէ թս Բրէթորիայէն օգոստոս 1 թուականով կը հեռագրէ թէ 1200 Պոէրներ անձնատուր եղեր են Հընթէրը զօրավարին։ Բոթիֆիթէր և Ժուպէռ հրամանատարները անձնատուր եղեր են Պրիւս և Հաֆիլթէն զօրավարներուն։ Օլիվիէ հրամանատարը յաջողեր է փախչիլ Հարիսմիթի կողմէն։

ՄԱԿԱՐԱՆ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ ՕՍՄ. ԹՈՒՂԹԵՐՈՒՆ ՎՐԱՑ

Երէկ իրիկուն և այս առաւօտ նոր բարձրութիւններ ունեցան օսմ. թուղթերը։ Եւ այս առաւօտ բացուելէ ետք դարձեալ վրայ դրին, այնպէս որ մինչ լրագրիս մամուլը կը գրուի, քոնսոլիտէն 24 ղրուշ 31 փր. և երկաթուղին 110 1/8 փր. է։ Թրանսվալը 80 փր. հոս։

ԳԼԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	25
Ամէնէն բարձր գին	»	24	28 1/2
Ամէնէն վար գին	»	24	23
Բուլմէլի երկաթ. գոց.	Ֆր.	108	75
Ամէնէն բարձր գին	»	109	37
Ամէնէն վար գին	»	108	75

ԲԱՑՈՒՄ 21 Յուլիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Կ.	24	28
Բուլմէլի երկաթուղի	Ֆր.	109	50
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քէնտի ժէնէրալ ՕՔՔմ.		0	34
Մօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ.		0	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	18
Թմամուէյ ռամենթ.		6	32
» ժուբիլանս		205	—
« պարտաթ.		480	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		468	—
Թրանսվալ		80	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	108	25
» » » չէք	»	108	32
Բարիզ » »	Ֆր.	23	05
» » » չէք	»	22	97 1/2
Պերլին անտոկոս չէք	Մարք	18	67
Վիէնէնա չէք	Ֆիորի.	22	12

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	54
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բոլ Եմբէրիալ	»	90	30
Քրիմից	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	01
Մէճաղիք	»	26	—
Ռուպի Հոդեպարամ	Օ. Ո.	8	80

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 2 Օգոստոս

Անգլիական Քոնսոլիտէ	97	63
Օսմանեան Ռանթ սեռի Բ.	—	—
Օսմանեան Ռանթ սեռի Դ. բաց.	22	50
Օսմանեան Ռանթ սեռի Դ. գոց.	22	50
Օսմանեան Պանքա	11	25
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	39	—
» Մօ օքոյ	43	—
Պուլկարական 1888	82	—
Եգիպտական իւնիֆիէ	—	—
Տօմինիալ	103	50
Թրանսվալ	3	18
Այտրն երկաթուղի	9	50
Փոխառութիւն	25	36)

ԲԱՐԻԶ, 2 Օգոստոս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		100	25
» » 3 1/2 %		102	20
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	13	05
) գոց.	»	13	(2
» » » Բ.	»	—	—
« « « Գ.	»	—	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	533	—
Օսմանիէ	»	429	—
Բուլմէլ

ՈՒՄՈՒՐՃԱՅԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ

Ումուրճայի Գործարանը որ Պրուսէլի Արուեստահանդէսէն չքաղրամ ստացած է, յուզեր իր անարատ ու լաւ արտադրութեանց համար քիչ ատենուան մէջ ստացած վարկը ուրիշ գործարաններու պէս ճշմարտութեան հակառակող յայտարարութիւններով հռչակել. միայն ստ լուրջ ճշմարտութիւնը կը ներկայացնէ անոնց որ հոգածու իրենց առողջութեանը։

«Սորագրեալներս կը յայտարարենք թէ ուշադրութեամբ քննած ենք Ումուրճայի գաբարակին գործարանին արտադրութիւնները որոնք 1897ին Պրուսէլի Արուեստահանդէսին չքաղրամին արժանացած են։ Արդարեւ գործարաններու մէջ քանի արտադրութիւնները միայն եթէ քննուին, արդիւնքը շատ սահմանափակ կ'ելլայ. բայց նկատողութեան առնելով Հանրային Պարտքի վարչութեան ծանուցագիրները թէ Ումուրճայի Գործարանին արտադրութիւնները անարատ գինիներէ շինուած են, նաև նկատողութեան առնելով այն պարագան թէ նոյն վարչութիւնը լուրջ ձեռնարկներ կ'ընէ իր հասոյթները ապահովցնելու համար, կը հաստատենք թէ նոյն Գործարանին բոլոր արտադրութիւնները անարատ գինիէ շինուած են. հետևաբար տուինք ներկայ վկայականը։»

Վեհ. Սուլթանին քիմիագէտներէն
Պոնկովսքի, Սիկերոս ու Տոքթ. Ծանճի

Այդ արտադրութիւնները անարատ ըլլալուն համար զինուորական հիւանդանոցներու մէջ կը գործածուին։

Վաճառուած տեղերը.— Ընդհանուր կեդրոնատեղի Ղալաթիա Քարանթինա փողոց թիւ 4, Էվոզբոս էֆ. Թուրաճողլու և Պոլիս Հասը Իսկէլէսի Նիքոլաքի էֆ. Կէվէնճիոգլու։ Դիւրութեան համար մեծ ու փոքր ամաններու մէջ ալ կը ծախուին։ Օղիներուն գինն է օխան 10 ղրշ. 4 ու 7 տարուան գոնեաքներուն՝ 13. 6 ու 9 տարուան գինիներուն՝ 3։ Կը ծախուին նաև Պոլիս կամուրջին գլուխը Սուրէյնեան վաճառատունը, Լանկա, Թուլումպա մէյտան ձեթավաճառ Քիրքաքօի վաճառատունը գին 4 ղրուշ։ Սիրքէճի՝ Հանրային Պարտքի վարչութեան նախկին շէնքին մօտ՝ Միլաս։ Հասը Իսկէլէսի ծըխաստոի մաքսատան մօտ՝ Զիրոնկէլոս։ Պոլիս Պալըք Բազար Բէնիրճի փողոց՝ Նորկի Բասքալիտիս։ Ղալաթիա՝ Քոօբէրաթիվ Ընկերութեան վաճառատունը։ Ղալաթիա Սանտրգճըլար՝ Քոսթի Միքա, Խարճանը փողոց՝ Միխալաքի Թիէրիտի ու Քիւրքճիլիր՝ Եանի Թոթորուլ։ Բերա Մեծ Փողոց Անատոլու խան Գառնիկ Սիմոնեան և Շիւլի Օսման Պէյ քաղինային հանդէպ Բէրիքլի Վալիատի։ Նաև բոլոր նպարավաճառներու, դեղարաններու, հանրային պարտէզներու մէջ և Վոսփորի ամէն կողմերը։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳԱՆՁ ՄԸ

Լրագիրները լեցուած են գովեստներովը շատ մը բժշկական դեղերու որոնց ամէնքն ալ պտղտոն ունին մարդուս առողջութիւնը պահպանելու. ասոնց մէջէն յարմար ընտրութիւն մը ընելէ առաջ պէտք է անոր անցեալին վրայ գաղափար գոյացնել։ Ասոնց մէկը որ հազարաւոր հիւանդութիւններ բուժած է, կաթիլներու մէջ ամփոփուած ՖԷՐ ՊՐԱՎԷՆ է զոր աշխարհս ամէնէն մեծ բժշկները կը յանձնարարեն այն կարգի հիւանդութիւններու որոնց սկզբնապատճառը արեան տկարացումն է։ Անարիւնութիւնը, տրժգունութիւնը, ընդհանուր տկարութիւնը և կուրծքի ուրիշ այս կարգի վտանգաւոր հիւանդութեանց ամէնէն ազդեցիկ դարմանը ՖԷՐ ՊՐԱՎԷՆ է, ամէն ճաշի 15—20 կաթիլ քիչ մը ջուրով առնելով մէյ մը նոր կեանք կը ստանայ մարդ և այս հրաշքին բուն պատճառն այն է որ ՖԷՐ ՊՐԱՎԷՆ արեան մէջ խառնուելով բոլորովին կը նորոգէ զայն։ Այն անձինք որոնց կեանքը հիւանդութեան և կամ չափազանցութեան հետեւանքով վտանգուած է, պարտին հետեւիլ խորհրդի մը որ այնչափ արդիւնաւոր եղած է։ 8—10

ՖԻԵՏ. ԼԷՕԼԱՑՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լէվբոլ և Ագեուելից ծՂԼ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիրգորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Նորմէնեան	10500	Էմիրշիրն	3500
Բէսարիան	10500	Արբժ.ըն	3000
Լանքաստրիան	9000	Այմէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Նրապիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Զեէնիան	2500
Ձորճիան	8000	Ընտալուզիան	2500
Պոսնիան	8000	Այլաշիրն	2500
Ֆիրմինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինոս	900
Վալոնիան	3700	Օրօրդ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ.
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 հին տեղը մաքսատան

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՑԹԱՑԹԻՂ — ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՑՏԼԻՆԿԷՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատեայ տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և չքաղրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ ԲԵՐԱ, Շեհակ ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց։

ՂԱԼԱԹԱ Սինկէր խան, Թիւնէլին եռեւ. Թրամվայի կայարանին դիմաց.
ՍՏԱՄՊՈՒԼ Սուլթան Համամ թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթամբուլին դիմաց թիւ 13։

NEVRALGIES Անգար, Ստամքսի կծկում, Անարիւնութիւն և բոլոր ջղային հիւանդութիւնները մէկ ժամուան մէջ կը բուժուին շնորհիւ Տոքթէօր CRONIERի ՀԱԿԱՍԱՂԱՑԱՒՈՒԹԻՒՆ ԴԵՂԱՏԱՀԱՑՆԵՐՈՒՆ
Տուփը 3 ֆրանք, ճամբու ծախք չառնուիր Paris, դեղարան Robriquet Monnaîe փողոց թիւ 23։ Կը ծախուի նաև բոլոր դեղարաններու մէջ։

ՄԻՇԷԼ ԹԻՖԼԻԶԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԵՒ ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ
Ղալաթիա, Վոյվոսա Պանայականոցին կից թիւ 91

Վաճառատանս մէջ ամէն տեսակ ակնաբուժական և վիրաբուժական գործիքներ կը վաճառուին ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ։ Կակուղ և կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, ճաճանկի կապիչներ (գասրգ պաղը), տեսակ տեսակ գբրեխներ (շիրինկա), էլեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրագիտներ (միքրոսքոպ), փոքր և մեծ մանրադիտի ապակիներ, նորատեսակ ոսկի և այլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները շատ ածան։ Ցանկանողք չատ գոհ պիտի մնան։

Լ'ԱՆԳՔՈՔ

ԱՐԵՒԵԼԵՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ապահովագրեալներու գումար 147 միլիոն.	1871էն մինչեւ 1897 վերջուան գումար 339 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Գ. Գ. Կոմս Էմանուէլ Զիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռոսոլֆ Հոֆոս, Դեր-Նախագահ.
» Ժոզէֆ Հոֆոս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գոլոմոն Նաքօ, » » » » »
» Անթուան Բրոքէշ մ'Օսթէն.
Թէոտոր Բանէն
Ժան ար Վէնէնկ-Ինկէնհայմ
Կառավարութեան Քոմիսէր
Գ. ԺԱՆ ՄԻՒՌ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՈՆԷԼ ՊՕՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի առուն։
ԱՐԵՒԵԼԵՔԻ ՀԱՄԱՐ 202

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՛ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ՍՒՐԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺՔ
396 ՄԵԾ. ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եանկի գարեջրատան վերի յարկը, ճիշդ Զըպուլմեանց դէմը),

Կատարելագործեալ դարձիքներու միջոցաւ ամենատատիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէմի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի առաջնահանութիւն։

Ց. Գ. Զմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաև ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Մանաւ.—Գոյսոյ կողմը մասնաճիւղ ՋՈՒՆԻՆԻՔ !! 197

EMULSION SCOTT

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

արխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է
ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ
ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է «իրօֆոսֆիթ տը չօ է տը սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղոյք հահոյքով կ'ուղեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏՔ, ԽՈՑԼՔ (սրբաձա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆՔ, ԾԻԼՐՈՒՄՔ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՔ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆՔ,
ԹՈՒԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՔ, ՀԱՍՔ,
ՀԱԲԲՈՒԽՔ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆՔ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատարը Ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԻՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ 531

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՕՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՐ
Հոգեկիր Հրլի, կ. Պոլսոյ Լ՚Օրիանայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գոմս	1497	Կոզզ	1011	Մալմս	724	Բոզարիս	186
Ալէքսիս	3607	Գոնկս	2906	Կրոտնս	1695	Մարէնկս	2273	Սարքս	1113
Անտէլս	1541	Գորսս	895	Հիրս	775	Մարգէլլս	3709	Ցիրքս	1735
Արիսոզս	2377	Տիտս	4311	Հիտակս	1581	Միրատս	3557	Սիրվիս	1193
Գասանս	1822	Տօմինս	937	Հինաու	3720	Միլս	1057	Սրէրս	1200
Գօրոտինս	1264	Տուրս	2383	Հորատիս	3600	Մօնդէպլլս	1735	Թասսս	1328
Գրավս	1076	Տրարս	1713	Հումմէրս	595	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնս	841	Տինամս	504	Իսակս	2354	Նէրս	1083	Թարիս	3827
Գըֆֆալս	4431	Էպրս	2464	Իտահս	5540	Օհիս	4100	Թէյէտս	1470
Դէյրս	1671	Էլտորատս	1520	Ձիւնս	1080	Մնէարիս	4036	Թորբիտս	487
Դալիքսս	1337	Էրազս	1841	Քէյսս	1053	Որլանս	1535	Ուլբինս	2429
Դամէս	1244	Ֆիտս	954	Քօլրիսս	2307	Բալէրմս	1637	Վասրս	1914
Գազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնս	1700	Բոյս	510	Վոյս	1289
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիալթս	2229	Վոլթուրնս	2396
Միսէրս	1834	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանոս	2272	Բինալտս	1663	Եէտս	1850
Գլիս	2697	Կալիէս	3060	Լիվերնս	1643	Բօլս	1613	Զէրս	1200
Գոլորատս	4235	Կիրանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բօմէս	1789		

Իսկս շոգենաւը, նաւապետ Եէյց, ընդհանուր վաճառքով Հրլէն հոս հասած է։
Տուրս շոգենաւը, նաւապետ Նիլ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հրլ և ամսոյս 13ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։
Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՆԴ ՐԻԶՕ
Թիւ 23—24, Գիւլիւք Մէլէթ խան, Ղալաթիա 377

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՒԵՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՐԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍԿԱՍՈՒԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Օգոստ. 6ին Մինկրեալ, Անատոլուի կիր
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Օգոստ. 7ին Մինկրեալ, Մարսիլիա.
Ցոմաբ ուղղակի Բաքէլի համար.
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. 2 կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեան համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարաքիոյ վրայ։ 516 Թ. ԲԷՅՈՒՆ

ՖԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Ամէն ամիս երկու անգամ կը քաշեն Լիվերպուլ
Աբեւելեան գծեր

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ումբրիա	7718	Գոնիա	[illegible]
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	[illegible]
Մէրվիա	7391	Մարաթոն	[illegible]
Ուլտոնիա	7268	Ադրիս	[illegible]
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	[illegible]
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	[illegible]
Կալլիա	4809	Բալթիրա	[illegible]
Սիրիա	4557	Թրինիտատ	[illegible]
Այէբրս	2113	Մորոզզս	1855
Բէտար	1876	Ֆամանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Դաղալոնիա	4845		

Դիմել առ ՃՈԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager
Մէյմանէքլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց 255

ՄՕՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]

Անուանք	Թոնս	Անուանք
[illegible]	3000	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]
[illegible]	2500	[illegible]

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթալ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, ճէյմս Ուգրէյ Լիվերպուլ

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ — ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1900 Մարտ. 1 (Ն.Տ.) հինգշաբթիէն սկսեալ
ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇԱ ԷՍԿԻ–ՇԷՀՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ	թ. 34 Խառն Առտ. Ժ.	Վ.	թ. 2 Ճամբ. Առտ. Ժ.	Վ.	թ. 4 Ճամբ. Առտ. Ժ.	Վ.	թ. 6 Ճամբ. Իրիկ. Ժ.	Վ.	թ. 36 Խառն Իրիկ. Ժ.	Վ.	թ. 8 Ճամբ. Իրիկ. Ժ.	Վ.	թ. 10 Ճամբ. Իրիկ. Ժ.	Վ.	թ. Ճամբ. Իրիկ. Ժ.	Վ.	թ. Ճամբ. Առտ. Ժ.	Վ.	թ. Ճամբ. Առտ. Ժ.	Վ.	թ. Ճամբ. Առտ. Ժ.	Վ.
Քարաքէօյ Կամուրջ մկն.	12	20	2	32	4	5	6	20	8	7	10	30	11	30								
» ժմ.	12	45	2	57	4	30	6	45	8	32	10	55	11	55								
Հայտար Փաշա մկն.	1	10	3	6	4	42	6	55	8	47	11	5	12	5								
Քըզըլ Թօբրաք »	—	—	3	13	4	49	7	2	8	57	11	12	12	12								
Ֆէնէր Եօլու »	1	21	3	17	4	53	7	6	9	2	11	17	12	17								
Կէօղ Թէփէ »	—	—	3	22	4	58	7	11	9	8	11	22	12	22								
Էշէնքէօյ »	1	31	3	27	5	2	7	16	9	13	11	28	12	27								
Պօսթանճը »	1	40	3	35	5	10	7	24	9	24	11	36	12	35								
Մալթէփէ »	1	51	3	46	5	20	7	34	9	38	11	46	12	45								
Քարթալ »	2	5	3	57	5	31	7	46	9	54	11	57	12	56								
Բէյնտիք ժմ.	2	15	4	5	5	39	7	54	10	5	12	5	1	4								
» մկն.	2	23							10	16												
Թուզլա »	2	45							10	41												
Կէյպզէ »	3	6							11	7												
Տիլ Իսքէլէսի »	3	28							11	33												
Ֆավշանճիլ »	3	38							11	44												
Հէրէքէ »	3	56							12	5												
Եարբմճա »	4	16							12	25												
Թիւթիւն Զիֆթլիք »	4	29							12	41												
Տէրինճէ »	4	40							12	56												
Իզմիտ ժմ.	4	53							1	12												
» մկն.	5	13																				
Պէօյիւք Տէրպէնտ »	5	50																				
Յայանճա »	6	20																				
Համիտիէ »	6	46																				
Կէյվէ »	7	36																				
Մէ Հիսար »	8	1																				
Մէբէճէ »	8	37																				
Լէֆքէ »	9	6																				
Վէզիր Խան »	9	43																				
Պիլէճիք ժմ.	10	24																				
» մկն.	10	34																				
Քարաքէօյ »	11	46																				
Պօղիւք »	12	29																				
Իսկէ Եօնիւ »	1	17																				
Զուքուր Հիսար »	1	48																				
Էսկի Շէհր ժմ.	2	28																				
Իրիկ.																						

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ	թ. 1 Ճամբ. Առտ. Ժ.	Վ.	թ. 5 Ճամբ. Առտ. Ժ.	Վ.	թ. 31 Խառն Առտ. Ժ.	Վ.	թ. 7 Ճամբ. Առտ. Ժ.	Վ.	թ. 9 Ճամբ. Իրիկ. Ժ.	Վ.	թ. 11 Ճամբ. Իրիկ. Ժ.	Վ.	թ. 33 Խառն Առտ. Ժ.	Վ.	թ. Ճամբ. Առտ. Ժ.	Վ.	թ. Ճամբ Իրիկ. Ժ.	Վ.	թ. Ճամբ. Առտ. Ժ.	Վ.	թ. Ճամբ. Առտ. Ժ.	Վ.	թ. Ճամբ. Առտ. Ժ.	Վ.
Էսկի Շէհր մկն.													11	—										
Զուքուր Հիսար »													11	39										
Իսկէ Եօնիւ »													12	13										
Պօղիւք »													12	47										
Քարաքէօյ »													1	21										
Պիլէճիք ժմ.													2	11										
» մկն.													2	21										
Վէզիր Խան »													2	58										
Լէֆքէ »													3	37										
Մէբէճէ »													4	13										
Մէ Հիսար »													4	40										
Կէյվէ »													5	5										
Համիտիէ »													6	1										
Սաբանճա »													6	19										
Պէօյիւք Տէրպէնտ »													6	47										
Իզմիտ ժմ.													7	24										
» մկն.					12	—							7	44										
Տէրինճէ					12	23							8	—										
Թիւթիւն Զիֆթլիք »					12	34							8	10										
Եարբմճա »					12	50							8	22										
Հէրէքէ »					1	22							8	48										
Թաֆչանճիլ »					1	36							8	58										
Տիլ Իսկէլէսի »					1	48							9	8										
Կէյպզէ »					2	24							9	38										
Թուզլա »					2	46							9	56										
Բէյնտիք ժմ.					3	10							10	15										
» մկն.	11	55	1	56	3	20	5	49	7	37	9	17	10	25										
Քարթալ »	12	4	2	6	3	32	5	58	7	47	9	27	10	42										
Մալթէփէ »	12	15	2	17	3	48	6	10	7	58	9	39	11	2										
Պօսթանճը »	12	25	2	27	4	2	6	20	8	8	9	49	11	17										
Էրէնքէօյ »	12	35	2	37	4	16	6	28	8	17	9	59	11	30										
Կէօզթէփէ »	12	39	2	41	4	20	6	32	8	21	10	3	—	—										
Ֆէնէր Եօլու »	12	45	2	46	4	25	6	37	8	26	10	8	11	41										
Քըզըլ Թօփրաք »	12	49	2	50	4	29	6	41	8	30	10	12	—	—										
Հայտար Փաշա ժմ.	12	55	2	56	4	37	6	47	8	36	10	18	11	50										
» մկն.	1	3	3	4	4	50	6	55	8	44	10	26	12	5										
Քարաքէօյ Կամուրջ ժմ.	1	28	3	29	5	15	7	20	9	9	10	51	12	30										
Իրիկ.																								